

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun a spádového území 2019–2023

Tento dokument byl zpracován v rámci projektu „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun a spádového území 2019–2023“ s číslem CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006548, který je financován z ESF prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Tento dokument je podkladem pro zajištění sociálních a návazných služeb v území
ORP Beroun.

Je podkladem pro zařazení potřebných sociálních služeb do sítě sociálních služeb
Středočeského kraje, pro rozdělování finančních prostředků z Individuálních dotací města
Beroun, pro obce z území ORP a další donátory.

Obsah

1	Úvodní slovo	1
2	Řízení a financování sítě sociálních služeb	2
3	Průběh plánování sociálních služeb na území ORP Beroun	4
3.1	<i>Město Beroun a komunitní plánování sociálních a návazných služeb</i>	<i>4</i>
3.2	<i>Co jsme již udělali.....</i>	<i>5</i>
3.3	<i>Organizační struktura plánování sociálních a návazných služeb</i>	<i>10</i>
3.4	<i>Zapojení veřejnosti do aktualizace</i>	<i>13</i>
4	Základní popis území ORP Beroun z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních a návazných služeb	14
4.1	<i>Charakteristika ORP Beroun.....</i>	<i>14</i>
4.2	<i>Rodiny s dětmi.....</i>	<i>15</i>
4.3	<i>Osoby se zdravotním postižením a senioři.....</i>	<i>16</i>
4.4	<i>Osoby ohrožení sociálním vyloučením</i>	<i>20</i>
4.5	<i>Bydlení.....</i>	<i>23</i>
4.6	<i>Shrnutí nejdůležitějších zjištění</i>	<i>24</i>
5	Závěry analytických kroků.....	25
5.1	<i>Popis poskytovaných sociálních služeb v území ORP Beroun</i>	<i>25</i>
5.2	<i>Shrnutí statistických údajů v rámci poskytovaných sociálních služeb</i>	<i>26</i>
5.3	<i>Shrnutí zkušeností poskytovatelů SSL</i>	<i>27</i>
6	Popisy potřeb jednotlivých skupin.....	29
6.1	<i>Analýza potřeb seniorů a lidí se zdravotním postižením v ORP Beroun.....</i>	<i>29</i>
6.2	<i>Analýza potřeb dětí, rodin a mládeže v ORP Beroun</i>	<i>31</i>
6.3	<i>Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Beroun a ORP Hořovice</i>	<i>33</i>
7	SWOT analýza.....	37
8	Prioritní oblasti na období 2019 - 2023	50
9	Akční plán ORP Beroun na roky 2020 až 2021	52
10	Způsob monitoringu a vyhodnocení platného plánu	55
11	Přílohy	56
12	Použité zkratky	57

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1 Úvodní slovo

Vážení spoluobčané,

bude doplněno po připomínkování

.....
starostka města Beroun

2 Řízení a financování sítě sociálních služeb

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun a spádového území 2019-2023 (dále Komunitní plán či Plán/plán) je klíčovým dokumentem v procesu rozvoje sociálních a návazných služeb v území. Jeho tvorbu i následnou realizaci stanovených priorit je důležité vnímat v kontextu obecného systému řízení a financování sítě sociálních služeb.

Dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zejm. dle § 92 – 95, je v oblasti zajištění, rozvoje a financování sociálních služeb klíčová úloha přidělena krajům. Kraje definují krajskou síť sociálních služeb, zpracovávají střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, nastavují pravidla pro financování sociálních služeb jakožto služeb obecného hospodářského zájmu a samotné financování sociálních služeb prostřednictvím finančních prostředků ze Státního rozpočtu ČR i prostřednictvím vlastních rozpočtových prostředků.

Zákon o sociálních službách však ve výše uvedených ustanoveních definuje i úlohu obcí s rozšířenou působností (ORP). V této souvislosti lze zdůraznit především povinnost ORP zajišťovat sledování potřeb poskytování sociálních služeb na svém území. Dále zákon o sociálních službách výslovně umožňuje ORP zpracovávat vlastní střednědobý plán rozvoje sociálních služeb a také definovat místní síť sociálních služeb na území své působnosti.

Jak bylo uvedeno výše, kraj definuje síť sociálních služeb na svém území, přičemž kromě jiných ukazatelů stanovuje především počet definovaných jednotek, které u jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb v rámci daného druhu sociálních služeb do krajské sítě zařazuje. Krajská síť je pravidelně aktualizována, přičemž kraj zároveň stanovuje pravidla pro zařazení sociálních služeb (vč. nových) do krajské sítě pro dané období (kalendářní rok).

ORP mají v tomto procesu zásadní úlohu v oblasti zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb na svém území. Kraj by měl logicky definovat způsoby a formy, kterými jsou tyto potřeby zjišťovány a jak dochází k přenosu a zpracování těchto informací. Zvláště v některých rozsáhlých správních územích ORP může jen velmi obtížně docházet k zajištění zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb na celém území ORP. To souvisí i s výkonem sociální práce ve správním území ORP, jak ji definují příslušná ustanovení zákona o sociálních službách, protože právě její výkon je klíčovým zdrojem informací o sociální situaci obyvatel žijících ve správním území ORP, a to včetně potřebnosti sociálních služeb.

Druhou úlohou ORP by mělo být zapojení do procesu tvorby, rozvoje a řízení sociálních služeb v daném kraji, přičemž žádoucím cílem je sladění politiky v oblasti sociálních služeb na úrovni kraje a ORP, resp. zajištění co nejvyšší míry synergie působení těchto samosprávných celků.

Komunitní plán sociálních služeb (střednědobý plán rozvoje sociálních služeb) může zpracovat každý územní samosprávný celek. Vždy je však jeho podoba i implementace odvislá od kompetencí daného územně správního celku. V praxi tedy, i dle hierarchické úrovně daného celku, dochází k zásadním rozdílům v charakteru výsledného plánu. Zatímco kraj zpravidla zaměřuje svůj plán ryze na sociální služby, obce do svých plánů zahrnují i různě široce vymezené tzv. návazné či komunitní služby. Kritériem by pro tyto služby poskytované mimo rámec zákona o sociálních službách mělo být především zaměření na řešení či předcházení vzniku nepříznivých sociálních situací a podporu sociálně vyloučených osob či osob ohrožených sociálním vyloučením.

V rámci uvedeného hierarchického uspořádání územních samosprávných celků při implementaci předmětných ustanovení zákona o sociálních službách lze tedy shrnout:

ORP

- je klíčovým aktérem při zajišťování rozvoje místní sítě sociálních služeb, při zjišťování potřeb financování sociálních služeb a významně se podílí na financování sociálních služeb nad rámec rozpočtových prostředků alokovaných prostřednictvím kraje
- zajišťuje koordinaci činností spojených s řízením místní sítě sociálních služeb společně s ostatními obcemi ležícími na území správního obvodu ORP
- zajišťuje (zpravidla) komunikaci, projednávání a prosazování společných priorit v rámci území ORP v oblasti rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni
- z hlediska financování místní sítě sociálních služeb pak zpravidla využívá kombinace různých finančních nástrojů pro zajištění poskytování sociálních služeb

Obec na území ORP

- dle zákona o sociálních službách nemá přiděleny kompetence, nicméně, např. dle zákona o obcích, má povinnost zajišťovat všestranný rozvoj svého území
- větší obce tak mohou ve větším či menším rozsahu zajišťovat samotné poskytování sociálních služeb (např. prostřednictvím vlastní příspěvkové organizace či vlastní dotace) pro své občany, v takovém případě se na provozu dané služby často obec podílí významným způsobem
- zpravidla obce poskytují příspěvky (dotace) na poskytování sociálních služeb, případně na zajištění dostupnosti sociální služby pro své občany, což pro poskytovatele může být důležitým přínosem i při zohlednění skutečnosti, že se často jedná o nízké či symbolické hodnoty, nicméně:
 - pro poskytovatele může dojít k eliminaci případných ztrát v případě, že poskytují služby nad rámec své běžné působnosti (např. úhrada cestovních nákladů)
 - pro poskytovatele je velmi často kritériem pro zařazení do krajské sítě sociálních služeb (či stanovení výše podpory) také doložení vícezdrojového financování, tedy příspěvků i od obcí a měst, jejichž občanům služby poskytují

MAS

- působnost MAS se odvíjí od jejich územního vymezení a členských měst a obcí
- žádoucí je, aby jejich území a členstvo odpovídalo vymezení správního obvodu ORP v situaci, kdy je vytvořené partnerství využíváno pro zajištění nejen zákonných povinností ORP, ale také pro realizaci samostatných politik členských měst a obcí, přičemž zároveň MAS vytváří prostředky pro jejich naplňování
- MAS mohou zároveň alokovat významné finanční prostředky do rozvoje sítě sociálních služeb na svém území při zohlednění udržitelnosti vynaložených „investic“
- pokud však MAS nenaplnuje výše uvedené podmínky (správní území ORP a také sdílená „suverenita“ sídelního města MAS v oblasti rozvoje sociálních služeb), může jen velmi obtížně ovlivňovat zákonné kompetence kraje a ORP dané ustanoveními § 92–95 zákona o sociálních službách; MAS v takovém případě může reálně rozvíjet návazné a komunitní služby, případně poskytovat především investiční prostředky pro rozvoj či zajištění dostupnosti potřebných sociálních služeb.

3 Průběh plánování sociálních služeb na území ORP Beroun

3.1 Město Beroun a komunitní plánování sociálních a návazných služeb

Město Beroun se v roce 2004 zapojilo do procesu komunitního plánování sociálních a návazných služeb za účelem zvýšení dostupnosti a kvality sociálních služeb a informovanosti o těchto službách.

Od té doby probíhá proces ve spolupráci všech dotčených subjektů, kterých se daná problematika týká. Jedná se o odbornou i laickou veřejnost, uživatele různých sociálních služeb, poskytovatele sociálních a návazných služeb, město Beroun a další instituce, jako je např. Úřad práce apod.

Díky kontinuální realizaci procesu komunitního plánování mimo jiné dochází k rozvoji místního partnerství a zvyšování dostupnosti pomoci osobám nacházejícím se v nepříznivé životní situaci.

Proces je organizačně řízen týmem složeným ze zaměstnanců Městského úřadu Beroun.

Dále je součástí koordinace procesu plánování Koordinační skupina, pracovní skupiny a aktivní zapojení široké veřejnosti.

Hlavním cílem procesu je rozvoj kvalitní sítě sociálních a návazných služeb, ve které jsou zdroje a prostředky využívány hospodárně, transparentně a srozumitelně.

V září 2007 byl schválen „Komunitní plán sociálních služeb Beroun na období let 2008 - 2013“, na který navázal Realizační plán 2010 - 2011. Na jeho zpracování se podílel tým složený ze zaměstnanců Městského úřadu Beroun, konkrétně Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, a v rámci zakázky Centrum pro komunitní práci střední Čechy. Zakázka zahrnovala metodickou podporu a zpracování dílčích částí Plánu.

V roce 2011 získalo město Beroun jako žadatel a Centrum pro komunitní práci střední Čechy jako partner projektu podporu z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost na aktualizaci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb na následující období, konkrétně na období 2013 – 2017.

Na začátku roku 2017 byly zahájeny přípravy aktualizace Plánu na období 2019 - 2023 a současně došlo k rozhodnutí o jeho rozšíření na celé území obce s rozšířenou působností Beroun (dále ORP Beroun). Ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Čechy se podařilo získat podporu z Evropského sociálního fondu prostřednictvím projektu „*Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun a spádového území 2019 – 2023, CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006548*“. Tento dokument je jeden z výstupů tohoto projektu.

Informace o procesu plánování, jeho průběhu a možnostech zapojení jsou průběžně zveřejňovány v regionálních médiích, v Radničním listu nebo na webových stránkách města Beroun: www.mesto-beroun.cz.

3.2 Co jsme již udělali

Zahájení procesu komunitního plánování sociálních služeb schválilo Zastupitelstvo města Beroun dne 24. 6. 2004 svým usnesením č. 4. V době před zahájením komunitního plánování sociálních služeb (KPSS) poskytovatelé své služby nabízeli po celém městě mnohdy ve špatně dostupných pronajatých prostorách, město si uvědomovalo potřebu rozšíření, zkvalitnění a zefektivnění stávajících služeb pro obyvatele města. Byla ustanovena Koordinační skupina a Koordinátor komunitního plánování.

V následující části chronologicky rekapitulujeme vybrané události z jednotlivých let:

2004

- zahájení procesu komunitního plánování sociálních služeb města Beroun
- ustanovení Koordinační skupiny a koordinátora KPSS
- pravidelné setkávání Koordinační skupiny procesu KPSS
- vytvoření Mapy sociálních služeb města
- vytvoření webových stránek komunitního plánování sociálních služeb
- získání dotace na podporu komunitního plánování z Humanitárního fondu Středočeského kraje ve výši 80.000,-Kč

2005

- přípravy na tvorbu Komunitního plánu sociálních a návazných služeb
- vznik a pravidelné setkávání 4 pracovních skupin procesu KPSS
- zpracování demografické analýzy
- zmapování potřeb obyvatel města Beroun (dotazníkové šetření)
- iniciování bezbariérového přístupu (nájezdu) do budovy České pošty v Berouně
- město poskytlo nekomerční pronájem prostoru poskytovateli sociálních a návazných služeb
- pracovní skupiny iniciovaly a zrealizovaly mapování volnočasových aktivit pro děti a mládež na území města Beroun pro školní rok 2005/2006 – byl vytvořen komplexní přehled a vydán jako příloha Radničního listu
- zmapování situace bezdomovců v Berouně za pomoci pracovních skupin
- hledání a nalezení vhodných prostor pro fungování sociálních služeb, jejich dostupnost pro obyvatele města (dnešní Komunitní centrum)
- město Beroun spolu s 9 partnery projektu (nestátní neziskové organizace působící ve městě) podalo žádost o dotaci z programu Společného regionálního operačního programu (SROP EU)
- schválení dotace ze SROP EU v celkové výši 20 596 555,-Kč
- zpracování tištěného Katalogu poskytovatelů sociálních služeb a doplňkových programů města, je vydáván pravidelně i v dalších letech

2006

- kolaudace stavby Komunitního centra a jeho slavnostní otevření
- město poskytlo nekomerční nájemné v objektu Komunitního centra Beroun některým poskytovatelům sociálních a návazných služeb
- zahájení spolupráce s Centrem pro komunitní práci střední Čechy
- vyznačení nízkopodlažních autobusů v jízdních řádech místní linkové i MHD dopravy
- podání žádosti o dotaci v rámci 3. kola výzvy SROP, Podpora sociální integrace
- schválení dotace ze SROP EU na období 2006 - 2007 ve výši 666.953,-Kč

2007

- realizace projektu na zpracování prvního komunitního plánu sociálních a návazných služeb
- zpracování analýzy poskytovatelů sociálních služeb
- zpracování finanční analýzy
- zpracování analýzy potřeb uživatelů sociálních služeb
- vytvoření prvního dokumentu s názvem Komunitní plán sociálních služeb a jeho předložení a schválení Radou a Zastupitelstvem města Beroun
- zpracování realizačního plánu KPSS na rok 2008 - 2009
- realizace „Vánočního jarmarku“ – prezentace poskytovatelů sociálních služeb a doplňkových programů města Beroun, probíhá pravidelně i v následujících letech

2008

- nainstalování zvonku na budovu před vstup do Medicentra pro imobilní občany – po zazvonění přijde personál otevřít
- zahájení provozu týdenního stacionáře pro seniory – realizace Farní charita Beroun
- vyznačení přechodu pro chodce před potravinami „U Šacha“ v Hlinkách
- vznik sociální služby domácí zdravotní péče – home care
- podání žádosti o dotaci z Humanitárního fondu Středočeského kraje na sociální oblast – komunitní plánování sociálních služeb

2009

- realizace dotazníkového šetření „ověřování spokojenosti a informovanosti veřejnosti o sociálních službách“
- realizace dvou dotazníkových šetření - mezi poskytovateli sociálních služeb zaměřené na způsoby informování veřejnosti, problematiku materiálního a personálního vybavení a šetření mezi uživateli sociálních služeb zaměřené na míru informovanosti o poskytovaných službách, jejich kvalitě a případných nedostacích
- vytvoření 2 lůžek odlehčovací služby v rámci Domova důchodců Zdice
- vytvoření realizačního plánu procesu komunitního plánování na období 2010 - 2011
- schválení žádosti o dotaci z Humanitárního fondu Středočeského kraje pro sociální oblast v celkové výši 190.000,-Kč

2010

- podání žádosti o dotaci z Humanitárního fondu Středočeského kraje pro rok 2010
- realizace veřejného setkání na téma Dětský klub – projekt Mateřského centra Slunečnice, nízkoprahové zařízení pro děti – projekt Farní charity Beroun
- realizace dotazníkového šetření mezi veřejností – zjišťování potřeb a míry informovanosti občanů o sociálních službách
- rozvoj a vznik nových poskytovatelů sociálních služeb (Senior Care, pečovatelská služba, o.p.s., PB Help asistent Příbram)
- vytvoření dokumentů „Organizační struktura KPSS v Berouně“ a „Jednací řád Koordinační skupiny procesu KPSS“
- prezentace poskytovatelů sociálních služeb prostřednictvím jarních hrnčířských trhů
- podání žádosti o dotaci z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost Evropského sociálního fondu – na podporu procesů plánování sociálních služeb ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Čechy

2011

- schválení dotace z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ESF na podporu procesů plánování sociálních služeb, projekt „Komunitně plánujeme v Berouně“ v celkové výši 1 778 285,96,-Kč (délka projektu od 1. 6. 2011 do 30. 11. 2012)
- zahájení a příprava na realizaci projektu „Komunitně plánujeme v Berouně“
- podpora znovuobnovení činnosti Komise pro prevenci kriminality
- rozšíření služby denního a týdenního stacionáře Farní charity Beroun
- podpora vzniku Nízkoprahového zařízení centra pro děti a mládež
- podpora vzniku Poradny pro občanství/Občanská a lidská práva
- vybudování a otevření Domova seniorů TGM v Berouně
- město Beroun poskytlo nekomerční pronájem některým poskytovatelům sociálních a návazných služeb v rámci Domova penzionu pro důchodce v Berouně
- otištění pravidelného seriálu Poradny při finanční tísní Praha v rámci problematiky zadlužování obyvatel, finanční gramotnosti

2012

- pokračování projektu „Komunitně plánujeme v Berouně“
- realizace analýzy poskytovatelů sociálních služeb v Berouně
- realizace finanční analýzy zdrojů systému sociálních služeb
- realizace analýz u 4 cílových skupin (osoby bez přístřeší, děti a mládež, senioři a osoby se zdravotním postižením)
- zpracování SWOT analýzy
- zpracování Sociodemografické analýzy města s ohledem na sociální oblast
- zpracování dokumentu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun pro období 2013 - 2017, jeho předložení Radě a Zastupitelstvu města Beroun
- zahájen projekt Teplá židle - zajištění krizového nočního provozu místnosti se sociálním zázemím pro osoby bez přístřeší, kam se mohou uchýlit v mrazivém počasí - jako prevence před umrznutím či újmou na zdraví osob bez přístřeší

2013

- byly zrealizovány 2 workshopy pod lektorským vedením Poradny při finanční tísni Praha na téma „Dluhová problematika – možnosti jejího řešení“
- město přispělo ze svého rozpočtu společnosti Dobromysl o.p.s. na úpravu nově zakoupeného automobilu k přepravování osob se zdravotním postižením
- některé výrobky šicí dílny Farní charity Beroun byly využívány k propagačním účelům města
- v Radničním listu pravidelně vycházel seriál věnovaný dluhovému poradenství ve spolupráci s Poradnou při finanční tísni Praha
- začalo mapování bezbariérovosti - projekt Beroun město bez bariér

2014

- v rámci projektu meziobecní spolupráce byli do KPSS přizváni zástupci mikroregionů
- realizace společné schůzky mezi Úřadem práce a městem Beroun na úrovni vedení - problematika ubytoven, zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce a podpora jejich zaměstnávání (například prostřednictvím Job klubů apod.)
- pod lektorským vedením Občanské poradny REMEDIUM Praha o.p.s. byl zrealizován workshop na téma Dluhová problematika
- byla zprostředkována zakázka města Beroun a Farní charity Beroun na nákup výrobků šicí dílny Farní charity Beroun (nákup propagačních materiálů – tašky s logem města, chňapky, prostírání atd.)
- uskutečnily se vzdělávací besedy na téma Bezpečnost seniorů v domácím prostředí i v prostředí veřejné dopravy, nákupů apod., na téma Bezpečný nákup a prodejní akce a bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, dále na téma Dluhová problematika a předlužování seniorů
- činnost zahájilo Intervenční centrum proFem o.p.s., které se zabývá domácím násilím, organizuje pravidelná multidisciplinární setkání
- bylo zřízeno kontaktní místo občanské poradny REMEDIUM Praha o.p.s
- byla zřízena Dluhová poradna, jejím zřizovatelem je Pobočka Diakonie Církve bratrské v Berouně
- byl otevřen Penzion Klubíčko na Vráži, které poskytuje ubytování a další služby osobám se zdravotním postižením
- provoz zahájil domov pro seniory CENTRUM NA VERANDĚ
- Medvídek – sdružení rodičů a přátel dětí s autismem pořádá v prostorách Rodinného centra Slunečnice setkávání rodin dětí s autismem
- proběhlo setkání terénních služeb, tato setkání probíhají i nadále

2015

- spolupráce s Úřadem práce při přípravě projektu na řešení problematiky graffiti, v rámci kterého by měla být nabídnuta pracovní místa dlouhodobě nezaměstnaným osobám
- proběhl seminář na téma Dobrovolnictví – informace předala vysílající organizace Dobrovolnické centrum Kladno (DCK)
- na městském hřišti na Vorlu proběhlo sportovní odpoledne, aby se hřiště dostalo do povědomí klientů Klubu 21, Farní charity Beroun, Českého červeného kříže i široké veřejnosti
- byl spuštěn provoz Adiktologické ambulance Magdalény, o.p.s.
- proběhly besedy na téma domácí násilí
- pod Farní charitou Beroun začala pracovat svépomocná skupina pečujících o lidi s demencí
- Farní charita Beroun zahájila provoz projektu 2D – Dobré dílo, který pomáhá zaměstnávat dlouhodobě nezaměstnané ženy a muže

- transformací z týdenního stacionáře vznikl ve Farní charitě Beroun Domov se zvláštním režimem
- pro Vánoční jarmark zpracovali studenti kvarty Gymnázia Joachima Barranda elektronickou Prezentaci poskytovatelů sociálních služeb a návazných programů

2016

- proběhla jednání u kulatého stolu na téma Poslání svazů zdravotně postižených
- proběhla beseda s členkou rady Středočeského kraje pro sociální oblast Emilií Třískovou připravená ve spolupráci s Komisí zdravotnictví a sociálních věcí
- vznik 5 lůžek AD pro ženy v Lochovicích - Farní charita Beroun
- podařilo se přeregistrování v síti z odlehčovací služby na týdenní stacionář pro děti, mladistvé a dospělé se zdravotním postižením Klubíčka Beroun, z.ú. – od 1. 1. 2017
- začala jednání o přípravě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na území města Beroun a jeho rozšíření do spádových obcí v rámci území ORP na období 2019 - 2023

2017

- proběhl seminář na téma Vývojové fáze dluhu a možnosti jeho řešení
- proběhla beseda s Vojtěchem Sedláčkem, patronem a iniciátorem projektu „Nejdřív střecha“, pořádaná ve spolupráci KPSS a Komise zdravotnictví a sociálních věcí
- do sítě sociálních služeb SK bylo zařazeno 44 lůžek domova pro seniory a 6 lůžek odlehčovací služby CENTRA NA VERANDĚ BEROUN, z.ú., 7 lůžek pobytové odlehčovací služby Klubíčka Beroun, z.ú., o 1 lůžko byla navýšena kapacita domova se zvláštním režimem Farní charity Beroun na celkový počet 11 lůžek, dále byl navýšen úvazek sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Farní charity Beroun o 1,37 na 2 celé úvazky
- fungovala skupina v rámci Senior care, se zaměřením na „pozůstalé“
- byla zpracována Analýza sociálního bydlení ve městě Beroun na období 2018 – 2023
- byl zahájen projekt „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Beroun a spádového území 2019 - 2023“

2018

- proběhlo první setkání sociálních pracovníků/ků z ORP a okolí
- proběhla pracovní skupina na téma Vánoční jarmark – změna konceptu, přesun na jaro
- proběhlo jednání na téma Informovanost o sociálních službách a pomoc v náročných životních situacích
- klasické setkání pracovních skupin, jednání Koordinační skupiny
- Pracovní skupina na téma „Péče o seniory v domácím prostředí“
- na MěÚ Beroun byla zřízena pracovní pozice zaměřená na sociální bydlení
- začal projekt „Posedíme, pocvičíme, kulturou se osvěžíme“ – povídání o kulturních a společenských akcích, pohybové aktivity pro seniory
- realizace jednotlivých analýz, mapování a vyhodnocování v rámci projektu

2019

- proběhla dvě jednání na téma Doprava pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace na Berounsku
- proběhla dvě jednání pracovních skupin
- bylo zrealizováno druhé setkání sociálních pracovníků/ků na téma dluhová problematika
- prezentace poskytovatelů sociálních služeb proběhla v rámci Velikonočního jarmarku na Barrandově náměstí
- byl aktualizován Organizační řád procesu KPSS včetně příloh (jednacích řádů, organizační struktura), bylo obměněno složení Koordinační skupiny
- byl připraven Katalog sociálních a návazných služeb na Berounsku – nová grafika, členění i dle sociálních služeb, rozšíření pro celé ORP
- byly vytvořeny letáky - karty pomoci při řešení konkrétních nepříznivých situací občanů
- proběhly workshopy na téma Plánování sociálních služeb a dostupné finanční zdroje, Facilitace a inovace v komunikaci úřadu s občany, Monitoring
- byly zpracovány analytické dokumenty (Popis SSL, Popis potřeb osob, SWOT analýza, Popis finančních zdrojů systému SSL)
- byl vytvořen a schválen SPRSS pro následující období

3.3 Organizační struktura plánování sociálních a návazných služeb

Do roku 2018 byl proces plánování realizován na území města Beroun, poté byl rozšířen na celé území ORP Beroun. Tato skutečnost má vliv i na organizační strukturu procesu plánování, proto došlo v roce 2018/2019 k její aktualizaci.

Organizační struktura zahrnuje popis jednotlivých článků procesu plánování, jejich propojení, odpovědnosti apod.

KPSS se účastní jednotlivé složky, které ho zajišťují po odborné a procesní stránce. Vedou tak k jeho efektivitě, průběžnému zkvalitňování, transparentnosti, a tudíž i k otevřenosti vůči veřejnosti.

Konkrétně se jedná o:

- garanty procesu – politický garant a odborný garant
- metodickou podporu
- koordinaci procesu

Koordinace a řízení je zajištěno:

- Koordinační skupinou
- pracovními skupinami
- tematickými setkáními

GARANTI PROCESU PLÁNOVÁNÍ

Odborným garantem procesu Komunitního plánování sociálních služeb ve městě Beroun a spádových oblastech je vedoucí Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Beroun, který/á zprostředkovává tok informací mezi volenými orgány města, Koordinační skupinou a dalšími subjekty procesu KPSS, současně poskytuje konzultace a data, pro volené orgány připravuje materiály související s KPSS.

Politickým garantem procesu Komunitního plánování sociálních a návazných služeb ve městě Beroun a spádových obcích je zástupce města Beroun, který prosazuje výstupy procesu plánování na politické úrovni.

METODICKÁ PODPORA

Metodická podpora procesu Komunitního plánování sociálních a návazných služeb je zajišťována externě dle individuálních potřeb v jednotlivých fázích procesu plánování a na základě individuálně domluvené spolupráce.

KOORDINACE PROCESU PLÁNOVÁNÍ

Koordinací procesu je pověřen/a Koordinátor/ka Komunitního plánování sociálních služeb (dále jen „Koordinátor/ka“), který/á je začeněn/a do Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Beroun. Koordinátor/ka je manažerská výkonná role v rámci procesu KPSS, je členem Koordinační skupiny.

Zajišťuje následující činnosti:

- celkově koordinuje proces plánování, tzn. hladký průběh procesu, uvádí do vzájemného souladu řešení jednotlivých úkolů, časové možnosti jednotlivých účastníků,
- aktualizuje a koordinuje proces KPSS města Beroun a spádových obcí,
- koordinuje plnění komunitního plánu, má přehled o všech jeho aktivitách,
- aktivně spolupracuje při zpracování projektových žádostí,
- spolupracuje s organizacemi působícími v sociální oblasti v Berouně a spádových obcích,
- podílí se na PR aktivitách souvisejících s aktivitami Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Beroun, zpracovává a aktualizuje materiály pro webovou prezentaci na stránkách města, pro městský zpravodaj Radniční list, pro místní a regionální média, městský rozhlas apod.,
- zajišťuje každodenní činnost spojenou s KPSS, běžné administrativní práce, zpracování zápisů, archivaci materiálů,
- pravidelně zpracovává akční plány a jejich vyhodnocování,
- organizuje formování pracovních skupin, setkávání pracovních skupin, tematických setkání a Koordinační skupiny,
- připravuje aktualizaci Katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb,
- organizačně zajišťuje veřejná projednání a propagační akce,
- veškeré činnosti koordinuje s garantem projektu,
- spolupracuje se subjektem zajišťujícím metodickou podporu,
- komunikuje s dalšími odbory Městského úřadu Beroun a komisemi Rady města Beroun,
- komunikuje se zástupci spádových obcí,
- průběžně se vzdělává.

Koordinace předpokládá dobrou znalost místních podmínek a vyžaduje velmi dobrý přehled o naplánovaných úkolech a termínech plnění, souvislostech mezi nimi a míře rozpracovanosti jednotlivých úkolů.

KOORDINAČNÍ SKUPINA

Koordinační skupina je nejvyšším řídicím orgánem Komunitního plánování sociálních a návazných služeb města Beroun a spádových obcí. Je složená ze zástupců uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů sociálních a návazných služeb.

Zajišťuje následující činnosti:

- koordinuje proces komunitního plánování ve spolupráci s Koordinátorem/kou,
- je zodpovědná za proces KPSS a naplňuje principy a hodnoty komunitního plánování,
- v rámci procesu KPSS stanovuje cíle, priority a opatření,
- schvaluje všechny důležité kroky a dokumenty, které jsou v procesu KPSS realizovány či připraveny,
- je odpovědná za zapojení veřejnosti, uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů,
- členové se v maximálním možném počtu účastní aktivit procesu KPSS,
- navrhuje a schvaluje organizační řád KPSS,
- rozhoduje o přijetí nových členů,
- monitoruje postup realizace procesu plánování, navrhuje a připomínkuje výsledky a náměty pracovních skupin.

Obecné:

- členy Koordinační skupiny jsou zástupci jednotlivých pracovních skupin,
- členem může být zástupce obcí ORP,
- funguje na principu rovného postavení všech členů a rozhoduje demokratickým způsobem na základě rovného přístupu k informacím,
- jednání Koordinační skupiny se mohou účastnit hosté, zejména odborníci a zástupci zainteresovaných subjektů, obcí, příp. metodik.

ODBOR SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A ZDRAVOTNICTVÍ MĚSTSKÉHO ÚŘADU BEROUN

Odpovídá za zpracování veškerých podkladů a dokumentů v rámci procesu KPSS. Dále zabezpečuje přenos informací z Koordinační skupiny k dalším dotčeným subjektům.

Výstupy, schválené Koordinační skupinou, předkládá Komisi zdravotnictví a sociálních věcí Rady města Beroun, Radě a Zastupitelstvu města Beroun.

PRACOVNÍ SKUPINY

V rámci místního partnerství se vytvářejí a mění pracovní skupiny dle potřeby, např. pro skupiny uživatelů sociálních služeb:

- senioři,
- osoby ohrožené sociálním vyloučením,
- osoby se zdravotním postižením,
- rodiny s dětmi,
- jiné dle aktuálních témat.

V pracovních skupinách jsou zastoupeni poskytovatelé, uživatelé, veřejnost a zadavatelé sociálních služeb. Jsou otevřené všem zájemcům.

Jednání pracovní skupiny vede Koordinátor/ka, případně vedoucí pracovní skupiny, je-li zvolen.

Úkolem pracovní skupiny je:

- komunikace a zapojování veřejnosti,
- zjišťování potřeb, sběr možných podkladů,
- navrhování zdrojů pro zajištění stanovených aktivit a jednotlivých opatření KPSS,
- kontrola plnění úkolů z minulých jednání,
- spolupráce na rozpracování cílů do opatření a aktivit,
- navrhování finančního zajištění stanovených aktivit,
- návrh akčního plánu.

3.4 Zapojení veřejnosti do aktualizace

V rámci projektu byla zapojena veřejnost na různých úrovních. Konkrétně se jednalo o zapojení:

- poskytovatelů sociálních a návazných služeb,
- obyvatel, kteří se s tématem identifikovali,
- uživatelů různých druhů sociálních služeb,
- zaměstnanců Městského úřadu Beroun a dalších pracovníků obcí z celého ORP Beroun,
- dotčené veřejnosti,
- dalších odborníků,
- zastupitelů.

Zapojení veřejnosti probíhalo různými způsoby:

- setkáváním pracovních skupin,
- v rámci analýz potřeb formou rozhovorů, dotazníků, ohniskových skupin a dalších individuálních schůzek,
- připomínkováním dokumentů.

Zde několik čísel:

- proběhlo zhruba 97 různých forem setkání (pracovní skupiny, setkání se starosty spádových obcí, individuální schůzky s poskytovateli či starosty, individuální schůzky s dětmi, mládeží, pečujícími, rodiči s dětmi, osobami se zdravotním postižením apod.),
- celkem se jednalo o cca 450 zapojených osob.

4 Základní popis území ORP Beroun z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních a návazných služeb

Cílem této kapitoly je shrnout dostupné údaje o územním obvodu ORP Beroun z hlediska několika tematických oblastí významných z pohledu komunitního plánování sociálních a návazných služeb. Těmito oblastmi zájmu, které se v mnoha ohledech překrývají s kategoriemi aktivit sociální práce a služeb, jsou rodiny s dětmi, lidé se zdravotním postižením a senioři, lidé ohrožení sociálním vyloučením a oblast bydlení.

Údaje (data), s nimiž zde pracujeme, byly získány pro účely této analýzy z několika zdrojů a v takto ucelené podobě je nelze nalézt nikde jinde. Jsou zde zahrnuta veřejně dostupná data o obyvatelstvu ORP Beroun zpracovávaná Českým statistickým úřadem a data využívající statistiky Ministerstva práce a sociálních věcí, např. o počtech příjemců některých sociálních dávek.

Většina shromážděných dat zachycuje období posledních tří až pěti let, takže je možné sledovat vývoj dostupných statistik v čase a na základě toho formulovat dílčí závěry. Stejně tak je možné u některých údajů porovnat data za území celého ORP Beroun s daty za samotné město Beroun. Ukazuje se, že se v některých ohledech město Beroun z hlediska sledovaných parametrů významně liší od zbývajících území ORP.

4.1 Charakteristika ORP Beroun

Tabulka 1a: Základní charakteristiky území ORP Beroun (k 31. 12. 2017)

Obec s rozšířenou působností	Počet obcí	Výměra (ha)	Počet obyvatel celkem	V tom ve věku		
				0–14	15–64	65+
Beroun	48	41 565	62 706	11 477	40 377	10 852

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2018.

Tabulka 1b: Základní charakteristiky města Beroun (k 31. 12. 2017)

Město	Výměra (ha)	Počet obyvatel celkem	V tom ve věku		
			0–14	15–64	65+
Beroun	3 125	19 439	3 469	12 324	3 646

Zdroj: ČSÚ – Statistická ročenka Středočeského kraje 2018.

Spádové území středočeské obce s rozšířenou působností Beroun se rozkládá na ploše 41,6 ha a zahrnuje katastrální území celkem 48 obcí. Žije v něm celkem 62 706 obyvatel, což je 4,6 % obyvatelstva Středočeského kraje (1,352 mil.). Z hlediska rozlohy je ORP Beroun jedenáctou největší ORP ve Středočeském kraji, co do počtu obyvatel je však osmá, což svědčí o relativně vyšší hustotě osídlení v rámci kraje. Počtem obyvatel je ORP Beroun srovnatelná např. s ORP Benešov (59 740), která má však v porovnání s ní o dvě třetiny větší rozlohu (69 002 ha), sousední ORP Hořovice je zase co do počtu obyvatel přibližně poloviční (29 647), zaujímá ovšem plochu téměř tři čtvrtin rozlohy ORP Beroun (28 797 ha).

Město Beroun je s 19 439 obyvateli po Kladnu, Mladé Boleslavi, Kolíně, Příbrami a Kutné Hoře šestým nejlidnatějším městem Středočeského kraje. Počtem obyvatel se mu nejvíce blíží město Mělník (19 351). Obyvatelstvo města Beroun tvoří bezmála třetinu (31 %) obyvatel celého spádového území ORP Beroun. Společně s dalšími městy, Královým Dvorem (8 887 obyvatel) a Zdicemi (4 162 obyvatel), činí podíl městského obyvatelstva v ORP celkem 51,8 %. V rámci celého Středočeského kraje je podíl městského obyvatelstva rovněž nadpoloviční (52,2 %).

Věkové struktury ORP Beroun a města Beroun vykazují poměrně vyrovnané podíly mezi nejmladšími (0 – 15 let) a nejstaršími (65 a více let) věkovými skupinami. Zatímco v případě celého ORP je to 18,3 % ku 17,3 %, v případě města Beroun je to 17,8 % ku 18,8 %. V rámci celého Středočeského kraje činí tyto podíly 17,5 % ku 17,9 %. ORP Beroun má tedy relativně vysoký podíl obyvatel nejmladší věkové kohorty v porovnání s městem Beroun i v rámci celého kraje.

4.2 Rodiny s dětmi

Státní sociální podpora

V rámci evidence vyplácených sociálních dávek, jejichž adresáty jsou rodiny s dětmi (Tabulka 2), je v námi zkoumaném území patrný v uplynulých letech rozdílný vývoj. Zatímco v případě přídatku na dítě je možné sledovat pokles průměrného měsíčního počtu vyplácených dávek, u rodičovského příspěvku a porodného je tomu naopak.

Tabulka 2: Průměrný měsíční počet příjemců dávek státní sociální podpory za sledovaný rok

Typ dávky	Město Beroun					ORP Beroun				
	Rok					Rok				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Přídavek na dítě	545	567	576	521	476	1 807	1 729	1 654	1 537	1 327
Rodičovský příspěvek	582	583	570	559	588	1 810	1 755	1 768	1 791	1 846
Porodné	18	16	41	46	43	50	46	115	111	117

Zdroj: MPSV.

Zatímco počet průměrně měsíčně vyplacených přídavků na dítě klesl v ORP Beroun mezi roky 2013 až 2017 z 1 807 na 1 327, tj. o 23,3 %, v městě Beroun z 545 na 476, tj. o 12,7 %. Větší podíl na celkovém poklesu tak měly města a obce mimo samotný Beroun.

Větší nárůst byl zaznamenán u porodného, kterého bylo průměrně každý měsíc v roce 2017 vyplaceno více než dvojnásob oproti roku 2013, a to jak v městě Beroun, tak i v celém ORP. Počet měsíčně vyplacených rodičovských příspěvků se rovněž zvýšil, ovšem pouze o několik desítek v případě ORP a v řádu jednotek v případě města Beroun.

Jak tyto výsledky interpretovat? Nárůst porodného a rodičovského příspěvku pravděpodobně odpovídá zvýšené migraci v území a současně nárůstu porodnosti ve sledovaném období, a tím pádem zvyšujícímu se počtu těch, kteří mají ze zákona možnost tyto dávky čerpat (v případě porodného rodiny s příjmem do 2,7násobku životního minima). Klesající počet příjemců přídavku na dítě může souviset s vývojem příjmů domácností a s nastavením hranice, která je pro přiznání této dávky určující (rovněž 2,7násobek životního minima), což má za následek pokles počtu rodin, které na tuto dávku ze zákona „dosáhnou“.

16

4.3 Osoby se zdravotním postižením a senioři

Další cílovou skupinou komunitního plánování a zároveň sociálních služeb a péče OSVZ jsou senioři a osoby se zdravotním postižením. Tyto dvě podkategorie jsou v některých analytických podkladech uváděny společně, protože mají některé společné charakteristiky, např. jsou klienty obdobných sociálních služeb či expertů z řad zdravotníků nebo odborných terapeutů. Přesto tam, kde je to v rámci dostupných statistik možné, mezi oběma dílčími kategoriemi klientů odlišujeme a pojednáváme je samostatně.

Příspěvek na péči

Jeden z pohledů na strukturu cílové skupiny komunitního plánování sociálních služeb v rámci kategorie seniorů a osoby se zdravotním postižením nabízí údaje získané z dat Ministerstva práce a sociálních věcí.

V nich je možné rozlišovat mezi příjemci různých typů dávek a dále diferencovat podle pohlaví, věku a stupně závislosti na péči jiné osoby. Data pokrývají období od poloviny roku 2014 až do konce roku 2017, takže je možné sledovat i vývoj v čase.

Nejprve se zaměříme na nejnovější dostupná data o příjemcích příspěvku na péči (PnP) (Tabulka 3). Ke konci roku 2017 bylo v celém ORP evidováno 1 818 příjemců PnP, z nichž tři pětiny tvořily ženy (1 094, tj. 60 %). Přibližně třetina příjemců PnP (647, tj. necelých 36 %) měla trvalé bydliště v Berouně, přičemž v této skupině převažovaly ženy ještě výrazněji (414, tj. 64 %). Důvodem této disproporce je vyšší zastoupení příslušníků starších věkových kohort (nad 66 let) mezi příjemci PnP z řad obyvatel města Beroun (458, tj. 70,7 %) než mezi příjemci s bydlištěm v ostatních městech a obcích ORP (773, tj. 66 %). Pravděpodobnou příčinou tohoto rozdílu je větší koncentrace pobytových zařízení, v nichž řada seniorů z řad příjemců PnP žije, právě v katastru Berouna. Data MPSV o příjemcích PnP však nerozlišují mezi příjemci žijícími v pobytových zařízeních a těmi, kteří žijí v domácím prostředí, z nichž někteří jsou v péči neformálních pečujících.

Tabulka 3: Příjemci PnP dle věku, pohlaví a stupně závislosti (k 12/2017)

		Město Beroun				ORP Beroun			
		Počet příjemců příspěvku na péči				Počet příjemců příspěvku na péči			
Celkem		647				1 818			
z toho	ženy	414				1 094			
	<i>příjemci ve stupni závislosti a věku</i>	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	0-7 let	7	6	6	3	16	30	21	5
	8-18 let	13	14	8	5	28	31	31	24
	19-26 let	2	5	3	4	8	14	18	12
	27-65 let	29	41	32	11	82	115	115	37
	66-75 let	34	49	17	13	99	114	64	35
	76-85 let	55	70	45	21	124	181	137	58
	86 a více let	22	59	48	25	66	130	141	82

Zdroj: MPSV.

V porovnání s věkovými kohortami seniorů jsou děti a mladí lidé do 26 let mezi příjemci PnP početně mnohem méně zastoupeni. V rámci celé ORP tvořili příjemci do 26 let pouze 13,1 % (238), ve městě Beroun to bylo dokonce jen 11,7 % (76).

Ve městě Beroun i v celém ORP byli nejpočetnější příjemci PnP ve II. stupni závislosti (244, respektive 615), kteří tvořili 38 % (Beroun) a 34 % (ORP Beroun) všech příjemců. V rámci města Beroun byli druzí nejčastější příjemci I. stupně (162) těsně následovaní III. stupněm (159), zatímco na území celého ORP III. stupeň nad II. stupněm výrazně převyšoval (527 ku 425 příjemcům). Nejméně častým byl podle očekávání IV. stupeň (83 v Berouně a 253 v celém ORP).

Ze srovnání čtyř sledovaných období (Tabulky 4a a 4b), za které jsou statistiky MPSV dostupné, vyplývá, že počet příjemců PnP v rámci města Beroun i celého ORP postupně roste. Konkrétně mezi obyvateli Berouna stoupl z 529 v prosinci 2014 na 647 v prosinci 2017, tj. o téměř 23 %. Za stejné období se zvýšil v celém ORP Beroun počet příjemců z 1 491 na 1 818, tj. o necelých 22 %. Nárůst je tedy zhruba proporční.

Zatímco v rámci města Beroun zůstává podíl žen mezi příjemci PnP relativně stabilní, a to přibližně kolem 64 %, v území ORP jejich podíl více kolísá, a to přibližně v rozpětí od 60 % do 65 %. Důvodem může být opět stabilnější skladba příjemců PnP kvůli většímu zastoupení těch, kteří žijí v pobytových zařízeních pro seniory, kde jsou ženy více zastoupeny.

Příspěvek na péči II. stupně je dlouhodobě nejčastěji pobíraným příspěvkem jak v rámci Berouna, tak i celého území ORP. Stejně tak z dlouhodobého hlediska platí, že mezi příjemci z řad obyvatel Berouna je druhým nejčastějším příspěvkem I. stupně, zatímco v rámci celé ORP zaujímá druhou příčku příspěvek III. stupně. Lze tak konstatovat, že na druhou příčku v rámci ORP se příspěvek III. stupně dostává zásluhou jeho větší rozšířenosti mezi obyvateli žijícími mimo město Beroun.

Tabulka 4a: Vývoj počtu příjemců příspěvku na péči v období 12/2014 až 06/2017 v území města Beroun

		Měsíc															
		12/2014				12/2015				12/2016				6/2017			
Celkem		529				581				625				640			
z toho	ženy	346				376				397				410			
	příjemci ve stupni závislosti a věku	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	0-7 let	4	6	3	2	6	4	6	2	6	4	6	3	7	3	5	1
	8-18 let	14	10	7	6	15	12	6	7	17	10	6	6	16	14	7	6
	19-26 let	0	7	6	5	0	6	3	5	0	7	4	5	2	7	3	5
	27-65 let	20	38	31	7	25	42	31	8	26	40	30	12	24	40	32	10
	66-75 let	30	40	21	6	31	44	27	9	34	47	20	11	33	47	16	13
	76-85 let	52	49	29	17	46	43	47	22	56	65	46	22	57	75	51	18

	86 a více let	33	33	33	20	35	40	39	20	25	47	43	27	26	51	44	27
Celkem		153	183	130	63	158	191	159	73	164	220	155	86	165	237	158	80

Zdroj: MPSV.

Tabulka 4b: Vývoj počtu příjemců příspěvku na péči v období 12/2014 až 06/2017 v územním obvodu ORP Beroun

		Měsíc															
		12/2014				12/2015				12/2016				6/2017			
Celkem		1 491				1 600				1 757				1 782			
z toho	ženy	922				984				1 069				1 079			
	příjemci ve stupni závislosti a věku	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
	0-7 let	17	13	9	8	23	12	11	8	21	18	12	5	13	21	17	3
	8-18 let	31	17	23	19	35	23	22	25	35	26	23	21	32	31	28	25
	19-26 let	5	13	20	11	4	14	17	10	6	15	19	12	7	16	17	11
	27-65 let	68	100	102	36	79	104	104	38	80	116	116	43	78	122	112	42
	66-75 let	67	81	64	31	73	96	66	32	80	102	70	31	85	105	68	35
	76-85 let	112	151	100	53	113	149	117	70	128	174	123	74	121	187	139	56
	86 a více let	82	99	102	57	81	95	114	65	72	121	129	85	76	130	132	73
Celkem		382	474	420	215	408	493	451	248	422	572	492	271	412	612	513	245

Zdroj: MPSV.

Stejně jako počet příjemců příspěvku na péči roste také počet příjemců příspěvku na mobilitu (Tabulka 5. V rámci Berouna stoupl v období 2014 až 2017 o téměř 11 %, v ORP činí tento nárůst necelých 9,5 %. Naopak počet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku se podle údajů MPSV, až na výjimky, meziročně příliš nemění a zůstává tak na úrovni průměrně 11 vyplacených příspěvků za rok ve městě Beroun a 36 na území ORP.

Tabulka 5: Průměrný měsíční počet příjemců dávek státní sociální podpory za sledovaný rok

Typ dávky	Město Beroun					ORP Beroun				
	Rok					Rok				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017

Příspěvek na zvláštní pomůcku	-	11	9	13	10	-	40	28	39	37
Příspěvek na mobilitu	-	519	533	550	575	-	1 430	1 438	1 482	1 565

Zdroj: MPSV.

4.4 Osoby ohrožení sociálním vyloučením

Další poměrně širokou kategorií, která spadá do oblasti zájmu sociální práce, a tudíž je i předmětem komunitního plánování sociálních služeb, je kategorie osob ohrožených sociálním vyloučením. Tu můžeme dále členit podle různých typů ohrožení, kterým jsou tyto lidé vystaveni, ať už vlastním nebo cizím přičiněním.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, definuje sociální vyloučení jako „vyčlenění osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace“.

V rámci komunitního plánování bývají lidé ohrožení sociálním vyloučením definováni taxativně, tzn. výčtem různých kategorií osob, které by mohly výše uvedenou definici splňovat.

Jsou to např.:

- lidé bez domova či přístřeší, popř. osoby v substandardních formách ubytování či bydlení,
- lidé se zkušeností s uvězněním, lidé navracející se z výkonu trestu odnětí svobody,
- lidé ohrožení závislostí,
- pachatelé trestné činnosti či jejich oběti; osoby, které se dostaly do konfliktu se zákonem,
- mladí dospělí opouštějící některé ze školských zařízení pro výkon ústavní výchovy,
- lidé žijící v sociálně vyloučených lokalitách a lidé, kteří vedou rizikový způsob života,
- lidé s obtížemi v oblasti dluhové problematiky a ohrožení důsledky zadlužení či předlužení, lidé s nedostatečnou finanční gramotností; v širší rovině lidé se sníženou schopností orientace v komplikovaném sociálním prostředí,
- lidé s nedostatečnými kompetencemi či zdroji pro adekvátní sociální fungování, lidé propadající se záchrannou sociální sítí, např. lidé s dlouhodobými obtížemi v oblasti pracovního uplatnění.

Zdroj: <http://www.kpzn.cz/clanek/c52>.

Exekuce

Další pohled na osoby ohrožené sociálním vyloučením nabízí statistika exekucí ve městě Beroun (Tabulka 6a) a v území ORP Beroun (Tabulka 6b). Tato data jsou k dispozici na webové stránce mapaexekuci.cz, kterou provozuje nezisková organizace Otevřená společnost společně s Ekumenickou akademií. Projekt čerpá z centrální evidence exekucí, kterou spravuje Exekutorská komora ČR. Součástí oceňovaného projektu je rovněž dluhové poradenství.

Tabulka 6a: Statistika exekucí v území města Beroun

EXEKUCE OBEC BEROUN	2017	2016
Podíl osob v exekuci	15,15 %	15,38 %
Průměrný počet exekucí na osobu	4,7	5
Počet osob v exekuci	2 410	2 447
Celkový počet exekucí	11 268	12 314
Podíly dle počtu exekucí		
Podíl osob s 1 exekucí	35 %	
Podíl osob s 2 exekucemi	12 %	
Podíl osob s 3-9 exekucemi	40 %	
Podíl osob s 10-29 exekucemi	12 %	
Podíl osob s 30 a více exekucemi	1 %	

Zdroj: Mapa exekucí (www.mapaexekuci.cz).

Tabulka 6b: Statistika exekucí v územním obvodu ORP Beroun

EXEKUCE ORP BEROUN	2017	2016
Podíl osob v exekuci	9,87 %	9,80 %
Průměrný počet exekucí na osobu	4,9	5,1
Počet osob v exekuci	4 942	4 903
Celkový počet exekucí	24 244	25 065
Podíly dle počtu exekucí		
Podíl osob s 1 exekucí	32 %	
Podíl osob s 2 exekucemi	12 %	
Podíl osob s 3-9 exekucemi	41 %	
Podíl osob s 10-29 exekucemi	13 %	
Podíl osob s 30 a více exekucemi	1 %	

Zdroj: Mapa exekucí (www.mapaexekuci.cz).

Z údajů za obě sledovaná území, tedy město Beroun a ORP Beroun, vyplývá, že v městě Beroun bylo v rozmezí let 2016 a 2017, která Mapa exekucí obsahuje, v exekuci více než 15 %, respektive necelých 10 % obyvatel. Alarmující přitom je současně to, že největší podíl z lidí v exekuci tvořili ti, kteří měli nikoli

1, ale 3 až 9 exekucí současně. V Berouně se to týkalo v roce 2017 dvou pětín (40 %) lidí v exekuci, v ORP Beroun dokonce ještě o jedno procento více (41 %).

Mimořádná okamžitá pomoc

Ze statistik získaných z MPSV je možné získat další úhel pohledu na lidi v obtížné finanční situaci v námi sledovaných územích, a sice prostřednictvím statistiky vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci (Tabulka 7). Z ní je patrné, že celkový počet těchto dávek, které byly vyplaceny v rozmezí let 2014 až 2017, postupně spíše klesá. Zatímco v roce 2014 bylo ve městě Beroun vyplaceno 98 takovýchto dávek, v roce 2017 to bylo pouze 68, tedy téměř o třetinu méně. V rámci ORP není klesající trend tak jednoznačný, přesto i tady byla evidována s postupem času spíše nižší čísla.

Dlouhodobě nejčastějším důvodem vyplacení mimořádné okamžité pomoci byly „činnosti dítěte“, tedy například příspěvek na kroužky a volnočasové aktivity dětí z rodin v obtížné finanční situaci. Jen s malým odstupem následoval „jednorázový výdaj“, který bývá často použit například na opravu porouchaného domácího spotřebiče nebo jiné neplánované výdaje.

Mezi oběma sledovanými územími není z hlediska struktury těchto dávek co do jejich využití patrný výraznější rozdíl. Jedinou výraznější výjimku tvoří počty dávek vyplacených z důvodu „sociálního vyloučení“, kde je patrný spíše rostoucí trend v území celého ORP, zatímco na straně klientů žijících v Berouně byl vidět pokles poskytnutých dávek tohoto druhu.

Tabulka 7: Počet vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci ve sledovaném roce

		Město Beroun				ORP Beroun			
		Rok				Rok			
		2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Celkem		98	92	72	68	176	178	138	163
z toho	- újma na zdraví (§ 2, odst. 3 zákona**)	3	1	3	3	8	3	7	7
	- vážná mimořádná událost (§ 2, odst. 4)	1	1	0	0	1	1	0	0
	- jednorázový výdaj (§ 2, odst. 5a)	37	31	18	32	57	67	42	75
	- předměty dlouhodobé potřeby (§ 2, odst. 5b)	8	12	15	2	12	19	19	6
	- činnosti dítěte (§ 2, odst. 5c)	37	35	27	23	84	61	50	53
	- sociální vyloučení (§ 2, odst. 6)	12	12	9	8	14	27	20	22

Zdroj: MPSV.

4.5 Bydlení

Poslední zde rozebíranou oblastí, v níž se setkává zájem sociální práce ze strany OSVZ, poskytovatelů sociálních služeb a komunitního plánování, je oblast bydlení. Pro město Beroun byla v uplynulých letech zpracována *Analýza stávající situace v oblasti sociálního bydlení ve městě Beroun* (Centrum pro komunitní práci západní Čechy, 2017). Z ní, mimo jiné, vyplynulo, že ve městě s téměř 19,5 tisíci obyvateli je ze 7 705 obydlených bytů pouhých 116 bytů ve vlastnictví města (tj. 1,5 % celkového bytového fondu). Jsou v nich zahrnuty byty pro seniory (58), byty pro nízkopříjmové obyvatele (50) a celkem 8 bezbariérových bytů pro občany se zdravotním handicapem. Analýza zároveň konstatovala celkový nedostatek bytů pro obyvatele s nízkými příjmy. Ceny komerčního nájmu bytů v Berouně dlouhodobě výrazně rostou, podobně jako v jiných lokalitách s dobrou dopravní dostupností a občanskou vybaveností ve Středočeském kraji.

Příspěvek na bydlení

Další relevantní pohled na problém bydlení nabízejí statistiky MPSV ohledně čerpání příspěvku na bydlení ve městě Beroun a ORP Beroun. Z nich vyplývá, že celkový počet vyplacených dávek v obou územích postupně roste. Od roku 2013, kdy začal být tento údaj sledován, do roku 2017 se ve městě Beroun zvýšil počet měsíčně vyplacených příspěvků na bydlení z 236 na 304, to znamená o 29 %, zatímco v celém ORP došlo k nárůstu ze 462 příspěvků za měsíc na 557, tj. o necelých 21 %.

Tabulka 8: Průměrný měsíční počet příjemců dávek státní sociální podpory za sledovaný rok

		Město Beroun					ORP Beroun				
Typ dávky		Rok					Rok				
		2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Příspěvek na bydlení		236	277	295	300	304	462	552	579	577	557
z toho podle	<i>vztahu k bytu</i>										
	nájemce	118	147	171	190	197	208	268	311	331	332
	člen družstva	9	11	6	4	4	17	17	10	8	7
	vlastník	109	119	117	105	103	237	267	256	236	218
	manžel vlastníka	0	0	1	1	0	0	0	2	2	0
	<i>počtu spol. posuzovaných osob</i>										
	1	112	137	138	142	136	187	234	234	238	234
	2	60	63	69	72	75	116	134	138	142	134
	3	43	51	48	52	59	93	112	114	109	111

	4	16	20	30	22	22	43	48	64	58	53
	5	3	4	6	8	8	17	17	19	22	17
	6 a více	2	2	4	4	4	6	7	10	8	8

Zdroj: MPSV.

Naprostá většina těchto příspěvků, zhruba dvě třetiny, jsou vypláceny osobám, které jsou vůči majiteli bytu v nájemním vztahu, což platí pro město Beroun i celé ORP. Právě v této kategorii je také zřetelný největší nárůst, což je v souladu s výše zmíněnou rostoucí cenovou úrovní nájemního bydlení a s tím, že většina bytů je v soukromém vlastnictví, kde zpravidla platí komerční ceny nájmu. Naopak u ostatních typů příjemců příspěvku na bydlení k nárůstu počtu vyplácených dávek nedochází.

Nejčastější kategorií žadatelů o příspěvek na bydlení jsou lidé, kteří jsou posuzováni samostatně, tzn. většinou ti, kteří žijí v bytě, na který pobírají dávku, sami. Druhé v pořadí jsou společně posuzované dvojice, tedy zpravidla páry obývající společně byt. U těchto dvou kategorií je zároveň patrný, s výjimkou roku 2017, kontinuální nárůst počtu měsíčně vyplácených dávek.

4.6 Shrnutí nejdůležitějších zjištění

- V letech 2013 až 2017 klesl počet příjemců přídatku na dítě, a to jak ve městě Beroun (o 12,7 %), tak i v celém území ORP Beroun (o 23,3 %). Naopak v případě rodičovského příspěvku a porodného byl zaznamenán vzestupný trend.
- Ke konci roku 2017 bylo v celém ORP evidováno 1 818 příjemců PnP, z nichž tři pětiny tvořily ženy (1 094, tj. 60 %). Přibližně třetina příjemců PnP (647, tj. necelých 36 %) měla trvalé bydliště v Berouně.
- Ve městě Beroun i v celém ORP byly nejpočetnějšími příjemci PnP ve II. stupni závislosti (244, respektive 615), kteří tvořili 38 % (Beroun) a 34 % (ORP Beroun) všech příjemců.
- Počet příjemců PnP v rámci města Beroun i celého ORP postupně roste. Konkrétně mezi obyvateli Berouna stoupl z 529 v prosinci 2014 na 647 v prosinci 2017, tj. o téměř 23 %. Za stejné období se zvýšil v celém ORP Beroun počet příjemců z 1 491 na 1 818, tj. o necelých 22 %.
- Z údajů Mapy exekucí za město Beroun a ORP Beroun vyplývá, že ve městě Beroun bylo v rozmezí let 2016 a 2017 v exekuci více než 15 %, respektive necelých 10 % obyvatel. Alarmující přitom je současně to, že největší podíl z lidí v exekuci tvořili ti, kteří měli nikoli 1, ale 3 až 9 exekucí současně.
- Celkový počet dávek mimořádné okamžité pomoci, které byly vypláceny v rozmezí let 2014 až 2017 v ORP Beroun, postupně spíše klesá. Zatímco v roce 2014 bylo ve městě Beroun vyplaceno 98 takových dávek, v roce 2017 to bylo pouze 68, tedy téměř o třetinu méně.
- Od roku 2013, kdy začal být tento údaj sledován, do roku 2017 se ve městě Beroun zvýšil počet měsíčně vyplácených příspěvků na bydlení z 236 na 304, to znamená o 29 %, zatímco v celém ORP došlo k nárůstu ze 462 příspěvků za měsíc na 557, tj. o necelých 21 %.
- Naprostá většina příspěvků na bydlení, zhruba dvě třetiny, jsou vypláceny lidem, kteří jsou vůči majiteli bytu v nájemním vztahu, což platí pro město Beroun i celé ORP. Právě v této kategorii je také zřetelný největší nárůst.

5 Závěry analytických kroků

5.1 Popis poskytovaných sociálních služeb v území ORP Beroun¹

Metodologie šetření

Výchozím zdrojem informací o poskytovatelích sociálních služeb byl Registr poskytovatelů SSL, na jehož základě byl vytvořen „Přehled poskytovatelů SSL“ v rámci ORP Beroun a jeho okolí formou excelové tabulky. Tento přehled byl doplněn o informace získané v rámci rozhovorů s poskytovateli SSL, příp. o údaje získané z webových stránek či dalších informačních zdrojů poskytovatelů SSL. Přehled poskytovatelů byl konzultován a finálně vytvořen ve spolupráci s OSVZ MěÚ Beroun. Rozhovory byly realizovány s těmito poskytovateli SSL:

- CENTRUM NA VERANDĚ BEROUN, z.ú.
- Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé pro Prahu a Středočeský kraj, o.p.s.
- Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje
- Dobromysl, z.ú.
- Domov penzion pro důchodce Beroun - pečovatelská služba
- Domov seniorů TGM, příspěvková organizace
- Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb
- Obec Tmaň – pečovatelská služba
- Farní Charita Beroun²
- Klubíčko Beroun, z.ú.
- Koníklec Suchomasty, poskytovatel sociálních služeb
- Lomikámen, z.ú.
- Magdaléna, o.p.s.
- Oblastní spolek ČČK Beroun - Azylový dům Berounka
- Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.
- Pro zdraví 21 z.ú.
- proFem - centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o.p.s.
- Senior Care sociální služby o.p.s.³

V rámci šetření byl brán zřetel na rozdělení působnosti SSL v rámci města Beroun a spádového území. Většina SSL je svou spádovostí relevantní pro celé území ORP Beroun.

Vypracovaný přehled (dostupný v plné verzi analýzy v příloze č. 4) nelze považovat za definitivní a ve svém výčtu zcela úplný, a to vzhledem ke specifikům poskytovaných SSL v ORP Beroun – nelze postihnout všechny služby poskytované mimo území ORP Beroun pro berounské obyvatele, dále

¹ Data obsažená v Popisu poskytovaných sociálních služeb byla zpracovaná k prosinci 2018.

² Od 1. 5. 2019 má organizace nový název: Charita Beroun. V dokumentu je uváděn název platný v době šetření.

³ Od 22. 1. 2019 má organizace nový název: VČELKA Senior Care o.p.s. V dokumentu je uváděn název platný v době šetření.

provázanost s poskytovateli z okolních obcí, jejich působnost ve vazbě na místo poskytování apod. Je možné konstatovat, že se jedná o většinu SSL, které jsou v rámci ORP poskytovány.

Sběr dat probíhal v období od ledna do prosince 2018 s tím, že k 15. 1. 2019 byl v Registru SSL zkontrolován aktuální stav SSL v rámci ORP Beroun.

5.2 Shrnutí statistických údajů v rámci poskytovaných sociálních služeb

Zde uvádíme stručné shrnutí ke statistickým údajům, které byly v rámci poskytovaných SSL zpracovány. V příloze tohoto dokumentu je plná verze Popisu poskytovaných sociálních služeb v území ORP Beroun, kde jsou podrobnější informace.

- Obyvatelům ORP Beroun poskytuje sociální služby celkem 22 poskytovatelů, kteří nabízejí 56 SSL. Jedná se celkem o 21 druhů SSL.
- Některé SSL jsou v rámci ORP Beroun nabízené i více poskytovateli, přesto jejich kapacita není dostatečná. Konkrétně jde například o odlehčovací službu.
- V rámci ORP Beroun nejsou poskytovány všechny SSL. To však neznamená, že jsou služby skutečně nedostupné. Obyvatelé ORP Beroun mohou využít SSL z okolních obcí (např. v rámci ORP Hořovice – centrum denních služeb) nebo v rámci nadregionálních či celostátních SSL (např. raná péče, tlumočnické služby, telefonická krizová pomoc).
- V rámci ORP Beroun jsou poskytovány 4 služby sociálního poradenství, 23 služeb sociální prevence a 29 služeb sociální péče.
- V nabídce SSL v rámci ORP Beroun jsou nejvíce zastoupeny terénní služby (17 služeb), dále pobytové (16 služeb) a ambulantní (11 služeb). Sociální služby jsou poskytovány také v kombinaci různých forem. Nejvíce je v této kategorii zastoupena kombinace ambulantní a terénní formy (10 služeb).
- Dle Registru jsou v rámci SSL v ORP Beroun zastoupeny všechny cílové skupiny. Tato skutečnost však neznamená, že jsou SSL reálně dostupné pro všechny cílové skupiny. Velká část poskytovatelů SSL se zaměřuje na cílovou skupinu seniorů a osob se zdravotním postižením, dále pak na rodiny s dětmi.
- Věkové skupiny uživatelů, kterým jsou SSL poskytovány, jsou různorodé a vzájemně se částečně překrývají. Z tohoto důvodu nelze vytvořit jednotné věkové skupiny pro všechny poskytovatele SSL a udělat jednoznačné závěry vzhledem k věkovým skupinám.
- Časová dostupnost SSL bezprostředně souvisí s formou dané služby. Obecně je pro obyvatele ORP Beroun nejvíce služeb poskytováno v nepřetržitém provozu, a to především v rámci pobytových služeb.
- Většina SSL je svou spádovostí relevantní pro celé území ORP. V případech, kdy je pečovatelská služba poskytována obcí, je určena především pro obyvatele obce či blízkého okolí. Dále platí, že některé SSL jsou obyvatelům Berounska poskytovány také prostřednictvím SSL mimo ORP Beroun, a to např. z ORP Hořovice.
- Vzhledem k neexistující jednotné metodice uvádění kapacit u jednotlivých SSL nebylo možné zpracovat kapacity do jednotné statistiky, a to především v rámci terénních a ambulantních sociálních služeb. V rámci pobytových služeb nabízejí nejvyšší kapacitu 3 domovy pro seniory, a to v počtu 215 lůžek.

5.3 Shrnutí zkušeností poskytovatelů SSL

Cílem této části je popsat sociální (a návazné) služby v ORP Beroun z pohledu samotných poskytovatelů těchto služeb. Zajímalo nás především to, jak zástupci poskytovatelů ze své zkušenosti hodnotí současnou kapacitu jednotlivých služeb a také jejich dostupnost pro obyvatele území.

Podklady pro naše dílčí i souhrnná zjištění čerpáme především z kvalitativního výzkumného šetření, v rámci kterého jsme vedli rozhovory se zástupci 18 poskytovatelů SSL na území Berounska. Jednalo se o tzv. polostandardizované rozhovory, kdy respondenti odpovídali na připravené otevřené otázky, zároveň měli možnost ovlivnit průběh a zaměření rozhovoru vlastními tématy, která považovali za významná. Z rozhovorů jsme pořizovali přímo na místě detailní písemný záznam, který jsme po skončení rozhovoru ještě jazykově a stylisticky upravili, popř. doplnili některé detaily.

Celkem jsme mluvili s 30 respondenty z prostředí sociálních služeb, kteří zastupovali různé služby v rámci svých organizací. Některých rozhovorů se účastnili 2 či více lidí z jedné organizace. Respondenty byli zpravidla vedoucí organizací nebo sociální pracovníci, kteří mají na starosti konkrétní službu.

Kromě polostandardizovaných rozhovorů čerpáme naše poznatky také z pracovních skupin, skupinových rozhovorů nebo telefonických konzultací se zástupci poskytovatelů sociálních, ale i návazných služeb.⁴ S většinou z nich jsme se v průběhu procesu plánování setkávali opakovaně, díky tomu jsme mohli získat aktuální a upřesňující informace.

Rozhovory jsme vedli také s pracovníky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu Beroun, s pracovníky Úřadu práce v Berouně a se zástupci dalších institucí, kteří se ve své praxi setkávají s rodinami i jednotlivci, kteří v určité životní situaci potřebují nějakou formu pomoci či podpory.⁵ Tyto rozhovory nám sloužily především jako podklad pro porozumění situaci v oblasti sociálních služeb v ORP Beroun.

Plná verze této části je uvedena v příloze Popis poskytovaných sociálních služeb v území ORP Beroun, v kapitole č. 4, zde uvádíme pouze stručné shrnutí:

- Společným problémem, který jde napříč všemi službami pro různé cílové skupiny, je otázka financování SSL. V případě sledovaného území hraje rozhodující roli přístup jednotlivých obcí k tomu, zda a v jaké míře se na nákladech poskytovatelů podílet.
- V případě poskytovatelů terénních služeb se jedná zejména o náklady na dojíždění za klienty, které nelze pokrýt z úhrad poskytnutých výkonů. Obce na tyto náklady přispívají často jen symbolicky, proto musejí poskytovatelé hledat jiné zdroje jejich financování.
- Problémem, který se týká i pobytových služeb, je zpravidla jednoleté financování ze strany zřizovatelů a státu, které neumožňuje plánovat v delším časovém horizontu.
- V území působí 6 organizací, které poskytují terénní pečovatelskou službu, přesto je pro některé klienty tento typ služeb prakticky nedostupný kvůli špatné dostupnosti místa jejich bydliště.

⁴ Také z pracovních setkání i skupinových rozhovorů jsme pořizovali podrobné záznamy. Pracovní setkání a skupinové rozhovory trvaly zpravidla 120 minut a počet jejich účastníků se pohyboval v závislosti na vybraném tématu mezi 6 a 15.

⁵ Část dat pro tuto analýzu jsme získávali ještě v průběhu roku 2019. Jednalo se o některé pracovní skupiny, ale také o ověření informací z dřívějších rozhovorů, kdy nás zajímala např. aktuální situace v konkrétních organizacích.

- Celkem 7 organizací poskytuje odlehčovací služby, avšak tato služba je pro řadu zájemců nedostupná kvůli malé kapacitě a nutnosti dlouhodobé rezervace míst.
- Ačkoli v území fungují 4 poradny, které jsou zaměřeny i na dluhové poradenství, zájem převyšuje jejich kapacitní možnosti. Navíc jedna ze služeb utlumila činnost. Proto je na toto poradenství dlouhá čekací lhůta a poradníky zájemců.
- V území chybí služby pro lidi, kteří jsou „sociálně nezkušení“. To znamená potřebu poradenství zaměřeného na zlepšení orientace v běžném každodenním životě (jednání s úřady, hledání zaměstnání apod.). Rovněž chybí právní poradna, resp. její kapacita je omezená.
- Dalším problémem, který řeší většina poskytovatelů v území, je nedostatek personálu. V současných podmínkách, v nichž poskytovatelé SSL fungují, je obtížné zajistit dostatek kvalifikovaných zaměstnanců. Důvodem je malý počet kvalitních uchazečů o tuto práci, vzhledem k její náročnosti a malému finančnímu ohodnocení.
- V území zcela chybí navazující sociální či chráněné bydlení pro klienty SSL, kteří by mohli žít samostatně. V případě SSL pro seniory je obdobným problémem malá prostupnost různých typů zařízení z důvodu kapacitních omezení a dlouhých čekacích lhůt na získání místa. Klienti, kteří potřebují celodenní péči, zůstávají v tzv. domech/bytech s pečovatelskou službou, protože pro ně není jinde místo.
- V území je nedostatek pracovních příležitostí pro lidi se ZP. Tyto příležitosti nabízejí organizace Dobromysl, Lomikámen a Klubíčko, přesto velká část lidí se ZP nemá možnost pracovního uplatnění.
- Akutně také chybí místa v domovech se zvláštním režimem (DZR), v celém území fungují pouze 3 zařízení, která nabízejí služby DZR (celková kapacita 40 míst).
- Pozitivním zjištěním našeho výzkumu je dobrá spolupráce mezi poskytovateli SSL v území. Poskytovatelé se navzájem v nabídce služeb doplňují, vzájemně vyrovnávají kapacitní rozdíly napříč územím atd. Spolupráce funguje také v odborné rovině, při sdílení zkušeností, i při péči o konkrétní klienty, kteří vyžadují kombinovanou péči.
- Terénní služby pro drogově závislé poskytuje v ORP Beroun organizace Magdaléna, o.p.s. Dojíždí za klienty i do menších obcí, ale vzhledem k omezeným kapacitám není schopna garantovat pravidelné pokrytí celého terénu.

6 Popisy potřeb jednotlivých skupin

V následující části jsou uvedené sumarizace potřeb seniorů, osob se zdravotním postižením, rodin s dětmi a neformálních pečovatelských. Zaměření těchto analýz vycházelo z procesu plánování a vyhodnocení oblastí, které je potřeba podrobněji popsat. Plné verze jednotlivých analýz jsou přílohou tohoto dokumentu a jsou dostupné na webových stránkách města Beroun v sekci Komunitní plánování. Součástí plných verzí analýz je také popis metodiky sběru a analýzy dat ve vztahu k jednotlivým cílovým skupinám.

6.1 Analýza potřeb seniorů a lidí se zdravotním postižením v ORP Beroun⁶

Jaké jsou potřeby seniorů a osob se zdravotním postižením v území ORP Beroun? Jaké služby využívají a jaké služby či jiné formy podpory jim naopak chybí? Jaké problémy související s jejich zdravotním stavem a životní situací řeší sami senioři a zdravotně postižení a jaké řeší ti, kteří jim je pomáhají zvládnout? Jaké konkrétní formy pomoci přispívají k tomu, že mohou senioři či lidé se ZP setrvat v domácím prostředí?

Cílem této analýzy je představit výsledky kvalitativního výzkumu, který byl zaměřen na zkoumání problematiky seniorů a osob se zdravotním postižením. Výzkum se snaží tuto problematiku nahlédnout z různých perspektiv, ale hlavním zdrojem poznatků jsou informace získané od expertů a lidí z praxe, kteří se řešením potřeb těchto cílových skupin každodenně zabývají v rámci své práce. V průběhu našeho projektu jsme uskutečnili desítky skupinových i individuálních rozhovorů s pracovníky organizací poskytujících sociální služby (SSL), zástupci obcí i s lidmi, kteří pečují o své blízké v seniorském věku nebo se zdravotním postižením. Analýza shrnuje poznatky získané z těchto rozhovorů, které se týkají výše zmíněných otázek.

29

Charakteristika respondentů

Respondenty výzkumu byli především vedoucí pracovníci organizací poskytujících SSL cílovým skupinám seniorů a lidí se ZP, dále pracovníci těchto organizací, kteří zodpovídají přímo za konkrétní oblast SSL (např. vedoucí pečovatelské služby), starostové obcí ORP Beroun, případně zastupitelé či úředníci zodpovídající za sociální oblast. V rámci pracovních setkání a individuálních i skupinových rozhovorů jsme mluvili i se zástupci pečujících a také jejich odpovědi představují cenný zdroj inspirace pro tuto analýzu. Analýze potřeb pečujících rodin a lidí se ZP je věnován samostatný text (Analýza potřeb pečujících 2019), na který zde také odkazujeme.

Shrnutí hlavních zjištění

- Dle účastníků šetření, zájem seniorů s trvalým bydlištěm v ORP Beroun o místo v domově pro seniory se daří uspokojit v rámci stávajících kapacit těchto zařízení. V případě akutních situací reagují vedoucí zařízení pružně a přijmou klienta např. na volné lůžko v rámci odlehčovací služby. Tuto skutečnost nepotvrzují další odborníci.

⁶ Data obsažená v analýze byla zpracována k březnu 2019.

- V ORP Beroun fungují dva domy s pečovatelskou službou (Beroun, Tmaň), které z části suplují i levné bydlení pro seniory. Obyvatelé DPS mohou v případě potřeby čerpat intenzivnější pečovatelskou službu než klienti stejné PS v terénu.
- V ORP je dlouhodobě nedostatečná kapacita lůžek ve službě domov se zvláštním režimem. Pro seniory s psychiatrickými diagnózami a problémovým chováním je tak velmi obtížné najít volné místo v pobytovém zařízení.
- Terénní pečovatelské služby působí v celém území ORP Beroun, existují však rozdíly v jejich akčním rádiu. Většina PS působí pouze lokálně, v obcích, kde sídlí, a nejbližším okolí. Těm, které dojíždějí po celém území ORP, by pomohl větší zájem ze strany obcí a ochota přispívat na dopravu.
- Pečovatelské služby postupně upouštějí od samostatné dovážky obědů klientům. Pro poskytovatele to znamená usnadnění, pro některé klienty ale může být dovážka jídla významnou pomocí. Komerční služby nejsou pro ně vždy plnohodnotnou náhradou za obědy od PS.
- Jediné zařízení v ORP, které poskytuje službu domova pro OZP, Koniklec Suchomasty, sídlí v budově, která vyžaduje nákladnou rekonstrukci. Navíc ve stávajícím uspořádání neposkytuje klientům dostatečné pohodlí a soukromí. Plán rekonstrukce počítá se změnou dispozic domova, záleží ale na zřizovateli, Středočeském kraji, zda a v jakém rozsahu rekonstrukci podpoří.
- Také v případě lidí se zdravotním postižením platí, že je pro ně v území ORP Beroun velmi malá kapacita míst ve službě domov se zvláštním režimem. Většinu odmítnutých žadatelů o místo v domově pro OZP tvoří klienti, kteří by vzhledem k problémovému chování potřebovali právě DZR. Místo pro ně nabízí Klubíčko, které však má malou kapacitu a vzhledem k prostorovým omezením může přijmout pouze klienta, který není pro okolí nebezpečný.
- Rovněž týdenní stacionář pro OZP nabízí v ORP Beroun pouze organizace Klubíčko a platí pro něj stejná kapacitní a prostorová omezení jako pro DZR.
- Velkým problémem pro lidi se zdravotním postižením v ORP je malá nabídka zaměstnání, a to i pro ty, kteří absolvovali dvouletou praktickou školu v Berouně nebo jiný učební obor. Této cílové skupině se snaží pomoci tři organizace poskytující sociální služby, Dobromysl, Klubíčko a Lomikámen, prostřednictvím sociálních podniků nebo sociálně terapeutických dílen. Přesto však velká část lidí se ZP uplatnění na pracovním trhu nenajde.
- Pro některé seniory a lidi se ZP s nízkými příjmy mohou být sociální služby nedostupné právě kvůli nedostatku finančních prostředků. Lze předpokládat, že tato skupina se bude dále zvětšovat.
- Hospicové služby v území poskytují zdravotní služby (Centrum domácí péče), někdy také pečovatelská služba. Pečovatelská služba nemůže paliativní péči nahradit, reálně se však jejími klienty stávají i lidé, kteří by takovou péči potřebovali.
- Individuální doprava seniorů a lidí se ZP je pro rodiny časově i finančně náročná, hromadná veřejná doprava (bezbariérová) buď v území není dostupná vůbec, nebo není dostupná ve vhodných časech a rozsahu. Pro velkou část klientů přichází s ohledem na jejich zdravotní potíže v úvahu jen individuální doprava autem.
- Skupina seniorů a lidí se ZP je natolik rozmanitá a potřeby potenciálních klientů natolik specifické, že lze jen těžko tyto potřeby kvantifikovat a vyjádřit ve statistických indikátorech, které by umožňovaly dlouhodobě naplánovat a stanovit rozsah potřebných služeb a podpory pro tyto rodiny.

- Poskytovatelé SSL pro lidi se ZP v území ORP Hořovice se snaží aktivně reagovat na proměňující se potřeby této cílové skupiny a také na potřeby pečujících rodin. Postupně doplňují a rozšiřují nabídku služeb, které mohou lidé se ZP a jejich rodiny čerpat.
- Na základě Analýzy potřeb pečujících (2019) a diskusí v rámci pracovních setkání se vedení Konikleců Suchomasty rozhodlo do příprav projektu rekonstrukce domova zahrnout také rozšíření nabídky služeb (chráněné bydlení, odlehčovací služba, denní stacionář). Rozšíření nabídky služeb je podmíněno vhodnou rekonstrukcí zařízení, jehož zřizovatelem je Středočeský kraj.

6.2 Analýza potřeb dětí, rodin a mládeže v ORP Beroun⁷

Jaké jsou hlavní problémy rodin s dětmi, s nimiž se ve své každodenní práci setkávají sociální pracovníci a další odborníci na Berounsku? Které z těchto problémů se daří řešit v rámci jejich odbornosti a kompetence a které problémy přesahují možnosti jejich působení a rozhodování? Mění se v posledních několika letech problémy, s nimiž se rodiny na sociální pracovníky obracejí? Mění se skladba klientů, jejich charakteristiky?

Jak sociální pracovníci vnímají vzájemnou spolupráci různých odborníků a institucí v oblasti podpory rodin s dětmi v ORP Beroun? Jak podle nich funguje spolupráce s odborníky a institucemi mimo oblast sociálních služeb, tedy například se zástupci obcí či vzdělávacích institucí? Jak prakticky probíhá spolupráce Odboru sociálních věcí a zdravotnictví a jednotlivých neziskových organizací při řešení konkrétních situací? Cílem následujícího textu je odpovědět na uvedené otázky a současně navrhnout některá dílčí doporučení.

31

Vymezení cílové populace

Mluvíme-li o cílové skupině „rodina, děti, mládež“ v kontextu sociálních služeb a komunitního plánování SSL, máme na mysli především rodiny, které se z nejrůznějších důvodů dostaly do takové životní situace, která je pro ně obtížně řešitelná vlastními silami. Jsou to jednak rodiny samoživitelů, především matek samoživitelek, dále rodiny, které jsou zadlužené a mají často i několik exekucí, které nejsou schopny splácet. Může se jednat o rodiny, kde někdo z jejich členů byl nebo je vystaven domácímu či jinému násilí, nebo o rodiny, kde některý z jejich členů (obvykle otec) je ve výkonu trestu odnětí svobody. Dále to jsou rodiny, které z různých důvodů přišly o bydlení a dlouhodobě nejsou schopny si zajistit vlastní bydlení. Mnohé z těchto rodin řeší „výchové problémy“ s dětmi, dostávají se do péče oddělení sociálně-právní ochrany dětí, sociálního kurátora pro děti a mládež nebo sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. V rodinách dochází často ke kumulaci více problémů najednou.

Laický pohled někdy na takové rodiny nahlíží jako na „problémové“, takové, které si svou situaci způsobily samy a nejsou ochotny ji řešit. Pohledy odborníků, s nimiž jsme vedli rozhovory, je v tomto směru odlišný. Důvody, kvůli nimž se rodiny ocitají v pro ně neřešitelné situaci a vyhledávají pomoc odborníků, bývají velmi rozmanité, ať už je to ztráta bydlení, zadluženost nebo komplikovaný rozvod rodičů. Práce s některými rodinami je dlouhodobá a náročná a nemusí vždy vést k viditelnému zlepšení, v případě jiných rodin se naopak daří díky spolupráci s odborníky jejich životní situaci změnit k lepšímu. Následující text se snaží upozornit především na ta místa, kde by bylo možné usilovat o dílčí pozitivní

⁷ Data obsažená v analýze byla zpracována k březnu 2019.

změnu, ať už na úrovni lokální politiky (oblast bydlení, podpora služeb), nebo na úrovni odborné spolupráce mezi různými aktéry, kteří se do podpory rodin zapojují.

Shrnutí hlavních zjištění

- Ačkoli v území fungují 4 dluhové poradny, zájem o tuto službu převyšuje jejich kapacitní možnosti. Navíc jedna ze služeb v současnosti utlumuje svou činnost. Proto je na toto poradenství čekací lhůta a poradníky zájemců.
- Ve městě Beroun i v okolních obcích chybí dostupné bydlení pro rodiny s nízkými příjmy, pro rodiče samoživitele nebo pro dospělé děti, které odcházejí z dětského domova. Město Beroun i ostatní obce by podle respondentů měly být tím, kdo bude situaci na trhu s byty aktivně řešit.
- V území chybí služby pro lidi, kteří jsou „sociálně nezkušení“, tzn. poradenství zaměřené na zlepšení orientace v běžném každodenním životě (jednání s úřady, hledání zaměstnání apod.). Rovněž chybí právní poradna, resp. její kapacita je velmi omezená.
- Nedostupné jsou také služby dětského psychologa či psychiatra, za kterými rodiny dojíždějí zpravidla do Prahy. Chybí také služby adiktologické poradny pro děti mladší 15 let, nejbližší a jediná adiktologická ambulance ve Středočeském kraji pro tuto věkovou skupinu je v Kladně.⁸
- Ačkoliv Beroun nabízí poměrně široké spektrum sociálních a návazných služeb pro rodiny s dětmi, tyto služby jsou často obtížně dostupné rodinám ze vzdálenějších obcí ORP. Finanční a časová nákladnost jsou důvodem, proč tyto rodiny služby v Berouně nevyužívají.
- Část respondentů by uvítala vznik společného sociálního fondu, z něhož by mohly nízkopříjmové rodiny žádat například na volnočasové aktivity dětí, na dopravu apod.
- Většina respondentů by uvítala těsnější spolupráci se školami v území. Shodují se v tom, že dobrá spolupráce škol, poskytovatelů SSL a OSPOD by umožnila zachytit problémové situace včas a tedy je i dříve řešit nebo jim předcházet.
- Respondenti by uvítali také systémovou podporu dětí a mládeže ve vztahu k volnočasovým aktivitám a možnostem rozvíjení jejich dovedností. Město Beroun i většina obcí sice finančně podporuje sportovní a jiné aktivity pro děti a mládež, zároveň se do této podpory „nevejdou“ nebo z ní „vypadnou“ děti z nízkopříjmových rodin.
- Jako klíčová se ve všech rozhovorech opakovaně ukazovala spolupráce poskytovatelů sociálních a návazných služeb a sociálního odboru. Respondenti zmiňovali možná nedorozumění, nedostatek informací na obou stranách. Shodně považují za nezbytné pravidelně se setkávat a diskutovat jak systémová témata a otázky, tak řešit konkrétní situace a případy.
- S tím souvisí i další téma, a sice absence případových konferencí při řešení situace ohrožených dětí či rodin. Odborně připravenou a vedenou případovou konferenci považují respondenti z řad poskytovatelů za jeden z vhodných nástrojů vzájemné spolupráce. Zároveň umožňuje zapojení dalších aktérů, výchovných poradců, metodiků prevence apod. Poskytovatelé se také shodují v tom, že jejich práci by pomohla podpora ze strany obcí i samotného města Beroun. Zde vnímají jako nezastupitelnou roli pracovníků sociálního odboru, který je pro zástupce obcí respektovaným partnerem.

⁸ Po zpracování této analýzy došlo, k uzavření Adiktologické ambulance v Berouně, kterou provozovala Magdalena, o.p.s.

6.3 Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Beroun a ORP Hořovice⁹

Co potřebují rodiny, které pečují o dítě (i dospělé) se zdravotním postižením, jaké služby či jiná forma podpory jim chybí? Jaké konkrétní sociální, vzdělávací či zdravotní služby by pro své blízké uvítali, jaké volnočasové aktivity ve svém okolí postrádají, jakých odborníků (specializovaných lékařů a dalších terapeutů) se jim v každodenní péči nedostává?

Cílem této analýzy je představit výsledky kvantitativně-kvalitativního výzkumu zaměřeného na zjišťování potřeb těch, kteří dlouhodobě pečují o své blízké převážně v domácím prostředí, a to v území ORP Beroun a ORP Hořovice. Výzkum se zaměřil především na jejich potřeby v oblasti různých sociálních služeb (SSL), na to, jaké sociální služby pečující rodiny aktuálně využívají, co jim brání v případném větším využívání těchto služeb, jak přistupují k nabízeným volnočasovým aktivitám a jaké jim chybí, jaké specialisty (lékaře, terapeuty) v okolí bydliště postrádají, jaké mají představy a očekávání do budoucna, co se týče využívání SSL, řešení budoucího bydlení pro své děti atd.

Charakteristika respondentů

Výzkumný soubor tvořilo celkem 50 respondentů, 29 respondentů z ORP Beroun a 21 respondentů z ORP Hořovice.¹⁰ Jednalo se nejčastěji o rodiče, většinou matky dětí s postižením, výjimku tvořilo pouze několik respondentů, kteří zastupovali poskytovatele sociálních služeb pro osoby s postižením, a jeden zástupce obce, který je vůči člověku se zdravotním postižením v roli opatrovníka.

Vzhledem k velikosti cílové skupiny dětí a dospělých s postižením, kteří v obou ORP žijí, lze výzkumný soubor považovat za reprezentativní. V obou územích žije dohromady 280 lidí ve věkové kategorii 8 - 26 let, kteří pobírají příspěvek na péči.¹¹ Tato věková skupina byla pro náš výzkum klíčová, protože se jedná o děti, které navštěvují nějaký typ školy nebo ji nedávno ukončily. Jejich rodiče přemýšlí o jejich budoucnosti, o tom, jak budou trávit volný čas, kde budou žít a kdo se o ně postará ve chvíli, kdy oni sami toho nebudou schopni. Celkem jsme vedli rozhovory se 46 rodinami, které pečují o dítě v této věkové kategorii (8 - 26 let), tj. můžeme říci, že výzkum shrnuje odpovědi 16 % rodin s dítětem, které pobírají příspěvek na péči a žijí na Berounsku a Hořovicku.

Většina těch, o něž respondenti pečují, má kombinované zdravotní postižení, to znamená, že se u nich setkává více závažných diagnóz. Nejčastější z nich jsou poruchy autistického spektra (PAS), často kombinované s ADHD nebo mentální retardací. Těžká či středně těžká mentální retardace je druhou nejčastější diagnózou, za níž následuje dětská mozková obrna (DMO). Tou trpí přibližně pětina z nich, většinou v kombinaci s dalšími problémy, například s epilepsií. Další často se opakující diagnózou je Downův syndrom, který se vyskytl u více než desetiny dětí, ve dvou případech společně s vážným postižením srdce. Mezi vzácnější diagnózy v našem souboru patří Tourettův, Smith Magensis a Prader Wittiho syndrom, neurofibromatóza či těžká sociální fobie. Dalšími přidruženými problémy jsou smyslová postižení (ztráta zraku či sluchu). Ve všech případech se jedná o kombinace diagnóz, které děti i dospělé téměř nebo zcela vyřazují z běžného života a působí jim celou řadu komplikací a obtíží, kvůli nimž jsou významně nebo zcela závislí na péči druhých. Pouze malá část z nich může alespoň z části

⁹ Data obsažená v analýze byla zpracována k únoru 2019.

¹⁰ Tento údaj vypovídá o tom, kde respondenti žijí, jaké místo bydliště v rozhovoru uvedli. V jednom případě uvedl respondent jako místo bydliště Jinče, tj. ORP Příbram, jeho dítě navštěvuje školu v ORP Hořovice, jeho odpověď jsme tedy zařadili mezi odpovědi respondentů ORP Hořovice.

¹¹ Vycházeli jsme ze statistických údajů MPSV k 31. 12. 2018, podle nich v ORP Hořovice žije 79 příjemců PnP ve věkové kategorii 8 - 18 let a 27 příjemců PnP ve věku 19 - 26 let. V ORP Beroun žije 119 příjemců PnP ve věkové kategorii 8 - 18 let a 55 ve věkové kategorii 19 - 26 let.

fungovat v běžném prostředí s pomocí asistentů, např. ve standardní ZŠ, ostatní pouze ve specializovaných školách či sociálních službách, kde se jim věnuje kvalifikovaný personál.

Shrnutí

- Pečující rodiny na Berounsku a Hořovicku jen minimálně využívají sociální služby, které by jim mohly usnadnit každodenní péči. Jako hlavní důvody uvádějí vzdálenost služeb od místa jejich bydliště, obtížnou dopravní dostupnost a finanční nákladnost těchto služeb. Vzhledem k tomu, že v současné době jsou sociální služby jako denní stacionář, odlehčovací služby, osobní asistence apod. koncentrovány v Berouně a blízkém okolí (Klubíčko Vráž), je pro mnohé rodiny ze vzdálenějších míst náročné, až nemožné, děti či dospělé se ZP do těchto služeb dovážet.¹²
- V ORP Hořovice chybí jakákoliv terénní sociální služba pro děti a dospělé se ZP. Pobytové zařízení je v území jedno, Domov pro OZP Lochovice, jeho zřizovatelem je však Hlavní město Praha. Kapacita Domova je zároveň dlouhodobě naplněna.
- V území ORP Beroun působí dva poskytovatelé terénních a ambulantních sociálních služeb pro lidi se ZP (Dobromysl a Klubíčko), jejich služby jsou však naplněné, nebo neodpovídají aktuální situaci nebo zájmu pečujících rodin. Například rodiny by rády více využívaly pobytovou odlehčovací službu, nemají takový zájem o ambulantní odlehčovací službu.¹³
- Dalšími důvody, proč rodiny nevyužívají sociální služby, je právě naplněná kapacita konkrétní sociální služby nebo neodpovídající vhodná služba pro konkrétní dítě/dospělého a jeho zdravotní/psychické/sociální potřeby. S tím souvisí i úzkost či psychické obtíže některých lidí se ZP, které brání jejich blízkým sdílet každodenní péči s některou ze sociálních služeb.
- Finanční nákladnost služeb se netýká jen matek samoživitelek, které se starají o dítě samy, ale všech rodin, které by potřebovaly využívat služby pravidelně, ve větším rozsahu.
- Naprostá většina rodin (33 z těch, které zatím žádnou SSL nevyužívají) stojí o to využívat vhodné sociální služby, největší zájem mají o denní stacionář, sociálně terapeutické dílny a odlehčovací služby.
- 9 rodin by využilo služby denního stacionáře okamžitě, tj. od roku 2019. Dalších 14 rodin by chtělo začít čerpat tyto služby v horizontu následujících tří let (2020 - 2022). 16 rodin by uvítalo možnost využívat okamžitě sociálně terapeutické dílny, 15 rodin by od roku 2019 využilo odlehčovací služby.
- Pokud jde o volnočasové aktivity, nadpoloviční většina dětí či dospělých se ZP se v současné době neúčastní žádné volnočasové aktivity. Hlavní důvody jsou následující: nabídka aktivit neodpovídá potřebám dítěte/dospělého (33 respondentů), finanční nákladnost (11), vzdálenost od místa bydliště (9), obtížná dopravní dostupnost (8).
- Největší zájem projevili rodiče dětí se ZP o sportovní či pohybové aktivity (72 %), ty by měly dítě rozvíjet všestranně, neměly by být zaměřené na výkon. Další část rodičů měla zájem o výtvarné nebo hudební aktivity. Jakékoliv aktivity by měly být přizpůsobeny možnostem dětí.
- V území chybí pečujícím rodinám někteří odborníci, především stomatologové (49 % z těch, kteří odpověděli), psychiatři (46 %) a psychologové (44 %). Rodiny dále pociťují nedostatek logopedů (41 %), fyzioterapeutů (21 %) nebo neurologů (15 %).

¹² Pro rodiny, které žijí v okrajových částech obou regionů, to může znamenat až 100 najetých kilometrů denně.

¹³ V ORP Beroun působí také Domov pro OZP Koniklec Suchomasty, nabídka služeb tohoto zařízení však neodpovídá současným potřebám cílové skupiny, kterou tvořili rodiče převážně školních dětí.

- Všichni rodiče, s nimiž jsme vedli individuální nebo skupinové rozhovory, vnímají jako naléhavou perspektivu pro své děti do budoucna. Potřebují mít jistotu, že o jejich děti bude dobře a kvalifikovaně postaráno, až oni sami zestárnou.
- Naprostá většina rodin by si pro své děti/dospělé se ZP přála možnost bydlet v chráněném bydlení (více než 2/3), týdenním stacionáři (44 %) nebo v podporovaném bydlení (38 %) – v závislosti na charakteru postižení.
- Pokud by v území vznikla svépomocná skupina pečujících rodin, 88 % pečujících by stálo o to dostávat pravidelně informace o jejich aktivitách, 68 % z těch, kteří odpověděli, by se rádi na aktivitách svépomocné skupiny podílelo.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

STRATEGICKÁ ČÁST

7 SWOT analýza

Následující strategická část vychází z předešlých kroků, tzn.:

- jednání pracovních skupin,
- závěrů a doporučení z analýz potřeb,
- závěrů a doporučení z analýzy poskytovatelů sociálních služeb,
- dalších analytických dokumentů,
- jednání s vedením měst a dalšími dotčenými aktéry.

Klíčové závěry jsou shrnuté ve SWOT analýze a následně formulovány v prioritách území. Priority jsou stanoveny na období 2019 - 2023. Na jednotlivá období budou zpracovávány akční plány. Pro období 2020 – 2021 je zpracován akční plán v kapitole 9 a podrobně rozpracován v příloze č. 7.

SWOT analýza je členěna dle jednotlivých pracovních skupin, tzn.:

- OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY SENIORŮ
- OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM
- OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM
- OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY RODIN, DĚTÍ A MLÁDEŽE

SWOT analýza

37

SWOT analýza silných a slabých stránek (popis vnitřního stavu v území realizace projektu v oblasti sociálních a návazných služeb), příležitostí a ohrožení (popis vnějších faktorů, které na systém pomoci sociálních a návazných služeb působí).

Níže uvedená SWOT analýza vychází z aktivit realizovaných v období prosinec 2017 až červen 2019.

Konkrétně se jedná o tyto aktivity:

- rozhovory s poskytovateli sociálních a návazných služeb,
- rozhovory s pracovníky Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Beroun,
- rozhovory s dalšími odborníky,
- rozhovory se starosty v území,
- jednání pracovních skupin,
- individuální schůzky,
- statistické údaje,
- závěry z rozhovorů,
- další dílčí vyhodnocení.

Následující část je členěna dle jednotlivých pracovních skupin.

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY SENIORŮ

SILNÉ STRÁNKY

- existence domovů se zvláštním režimem – Farní charita Beroun (11 lůžek), DS TGM (19 lůžek), Domov V Zahradách Zdice (10 lůžek), možnost umístění do DZR v Unhošti
- dostatečná kapacita půjčoven kompenzačních pomůcek
- existence domova pro seniory v území (*pozn. konkrétně viz níže*)
- působení klubu seniorů
- rozšíření služeb sociální péče pro části území ORP Beroun
- významný počet služeb, které se na seniory zaměřují, konkrétně se jedná o tyto:
 - *pečovatelská služba* (Farní charita Beroun; Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb; Domov penzion pro důchodce Beroun; obec Hlásná Třebaň; obec Tmaň; Senior Care sociální služby o.p.s.)
 - *osobní asistence* (Farní charita Beroun; Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.; Klubíčko Beroun, z.ú.; Senior Care sociální služby o.p.s.)
 - *odlehčovací služba* (Farní charita Beroun; CENTRUM NA VERANDĚ Beroun, z.ú.; Domov seniorů TGM, příspěvková organizace; Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb; Klubíčko Beroun, z.ú.; Digitus Mise, z.ú.)
 - *sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením* (Farní charita Beroun; Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.; Klubíčko Beroun, z.ú.; Senior Care sociální služby, o.p.s.)
 - *domov pro seniory* (CENTRUM NA VERANDĚ Beroun, z.ú.; Domov seniorů TGM, příspěvková organizace; Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb)
 - *denní stacionář* (Farní charita Beroun)
 - *domov se zvláštním režimem* (Domov seniorů TGM, příspěvková organizace; Domov V Zahradách Zdice, poskytovatel sociálních služeb; Farní charita Beroun)Mimoto mohou senioři využít *odborné sociální poradenství*, u kterého tvoří jednu z cílových skupin (Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.; Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.; REMEDIUM Praha o.p.s.)
- existence služeb Centra domácí péče a Domácí péče Včelka Berounsko, s.r.o. (domácí zdravotní péče a terénní hospic)
- prostor pro setkávání seniorů
- objem finančních prostředků do sociálních služeb od města Beroun

SLABÉ STRÁNKY

- nezacílené informování (různými formami) jednotlivých skupin občanů o možné pomoci
- chybí psychosociální poradenství pro seniory (psycholog v terénu, v pobytových službách)
- nedostatečná podpora pečujících osob v území:
 - o malá informovanost (např. o možných zdrojích pomoci, dávkách apod.)
 - o psychologická pomoc (*pozn. zpracován přehled psychiatrů/psychologů*)
 - o nízká kapacita zařízení, která umožňují pečujícím zvládnout lépe péči o jejich blízké v domácím prostředí (odlehčovací služby, denní stacionáře apod.)
- malá/nedostupná kapacita domovů se zvláštním režimem v území, počet zájemců o umístění převyšuje kapacitu domovů se zvláštním režimem v území
- chybějící pobytová odlehčovací služba při domovech se zvláštním režimem
- nedostatek kvalifikovaných pracovníků v pečovatelských službách
- nedostatečné pokrytí území s horší dostupností pečovatelskou službou i jinými druhy sociálních služeb
- osamocení seniorů se sníženou mobilitou/žijících v malých obcích v území
- malá spolupráce s lékaři (např. v oblasti informování o sociálních službách, informování pečujících osob apod.) z důvodu jejich malé kapacity a nejasného vymezení potřebné spolupráce
- nedostatečná informovanost starostů/představitelů obcí (o náplni sociálních služeb, zdrojích financování apod.)
- nedostatečná informovanost seniorů (např. na co mohou mít nárok, na koho se mohou obracet o pomoc apod.)
- výše úhrad za služby (např. osobní asistence v noci – zvýšená úhrada, není o ni proto takový zájem, zároveň žádosti o příspěvky na péči podávají lidé pozdě, nepoužívají je na úhradu služeb apod.)
- chybí ubytovací kapacity pro nízkopříjmové seniory
- koncepce prezentace poskytovatelů sociálních služeb formou Vánočního jarmarku (*pozn. patří ke všem CS*)
- část seniorů propadává sítím sociálních služeb v ORP, přestože by pomoc potřebovala (např. z finančních důvodů, z důvodů nedostatku informací, sociálního vyloučení – o jejich problémech se neví)
- chybí koncepce dopravy osob s omezenou pohyblivostí v rámci ORP

PŘÍLEŽITOSTI

- zřízení tzv. senior pointu
- vytvoření pozice koordinátora pomoci (*pozn. pro více CS*)
- zaměřit se na podporu pečujících osob u skupiny seniorů
- navázání intenzivnější spolupráce s lékaři/zdravotními sestrami/sociálními pracovníky v nemocnicích apod. v oblasti informovanosti

- screening demence v ordinacích praktických lékařů (např. prostřednictvím podpory vzdělávacích aktivit pro zdravotní sestry)
- spojit prezentaci poskytovatelů sociálních služeb s akcí města, která oslovuje velkou část občanů, s jinými tématy/aktivitami (*pozn. patří ke všem CS*)
- rozvoj spolupráce města s ostatními obcemi v ORP (např. v oblasti informování starostů/představitelů obcí, v oblasti zajištění zázemí pro poskytovatele sociálních služeb, kteří do obcí zajiždějí), a to formou letáků, setkávání starostů apod.
- příspěvky obcí na realizaci sociálních služeb pro jejich občany
- sdílený prostor v obcích, kam sociální služba zajíždí (např. ve formě toalety na úřadu)
- spolupráce při získávání informací o seniorech, kteří potřebují pomoc, zhoršil se jejich zdravotní stav, nemohou se o sebe postarat apod.
- funkční systém sociálního bydlení
- nabídka individuálních konzultací ÚP pro seniory
- zvýšení příspěvku na péči ve III. a IV. stupni
- podpora města Beroun při udržení aktivního procesu KPSS (*pozn. patří ke všem CS*)
- zapojování představitelů města do rozvoje komunity – spolupráce města Beroun a občanů (*pozn. patří ke všem CS*)
- aktivní proces komunitního plánování (*pozn. patří ke všem CS*)
- vznik nové SSL Socius, z.ú., která poskytuje terénní odlehčovací službu

OHROŽENÍ

- obava seniorů v souvislosti s vysokými náklady za úhrady různých SSL
- hrozba bezdomovectví u seniorů, kteří nedisponují dostatkem finančních prostředků na nájemní bydlení
- špatná dopravní dostupnost služeb spadajících do přenesené působnosti Městského úřadu Beroun
- postupný nárůst osob v seniorském věku v tíživé ekonomické situaci (nízké důchody, vysoké nájem, exekuce a zadlužení)
- postupný nárůst počtu osob s demencí
- zvyšující se míra osamění a izolace seniorů
- demografický vývoj – stárnutí obyvatelstva

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

SILNÉ STRÁNKY

- přítomnost sociálně terapeutických dílen a sociálních podniků v území (např. Lomikámen, z.ú., Klubíčko Beroun, z.ú., Dobromysl, z.ú. od roku 2019 apod.)
- spolupráce s obcemi v ORP v oblasti opatrovnictví
- část sociálních služeb v území přijímá osoby se sluchovým postižením
- realizace preventivních programů na školách (přímý kontakt klientů se studenty)
- zlepšení bezbariérovosti veřejných budov a komunikací
- podpora města při realizaci sociálních služeb
- fungování multidisciplinárních týmů
- rozvoj práce s klienty s autismem (např. podpůrné skupiny pro pečující v organizaci Dobromysl, z.ú. a další služby)
- svépomocná setkávání rodičů dětí s PAS (Medvídek – spolek rodičů a přátel dětí s autismem)
- rozvoj práce s lidmi s duševním onemocněním (např. Lomikámen, z.ú.)
- široká síť dalších sociálních služeb:
 - o *osobní asistence* (např. Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.; Dobromysl, z.ú.; Klubíčko Beroun, z.ú.; Senior Care sociální služby, o.p.s.)
 - o *odlehčovací služba* (např. Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s.; Krajská organizace Středočeského kraje, p.s.; Farní charita Beroun; CENTRUM NA VERANDĚ Beroun, z.ú.; Klubíčko Beroun, z.ú.; Dobromysl, z.ú.)
 - o *sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením* (např. Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s.; Krajská organizace Středočeského kraje, p.s.; Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.; Farní charita Beroun; Klubíčko Beroun, z.ú.)
 - o *domov pro osoby se zdravotním postižením* (Koniklec Suchomasty, poskytovatel sociálních služeb)
 - o *chráněné bydlení* (Koniklec Suchomasty, poskytovatel sociálních služeb)
 - o *denní stacionář* (Farní charita Beroun; Dobromysl, z.ú.)
 - o *týdenní stacionář* (Klubíčko Beroun, z.ú.)
 - o *sociální rehabilitace* (Farní charita Beroun; Lomikámen, z.ú.; Centrum pro neslyšící a nedoslýchavé pro Prahu a Středočeský kraj, o.p.s.)
 - o *odborné sociální poradenství* (např. Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.)

SLABÉ STRÁNKY

- chybí chráněná pracoviště pro lidi se zdravotním postižením (mentálním, poruchou autistického spektra a dalšími)
- chybí jakákoliv terénní sociální služba pro děti a dospělé se zdravotním postižením
- nedostatečná kapacita chráněného bydlení a domovů se zvláštním režimem pro osoby s těžší formou autismu, respektive pro osoby s poruchami chování
- chybí koncepce dopravy osob s omezenou pohyblivostí v rámci ORP
- chybí chráněné bydlení, týdenní stacionář (kapacita je nedostačující) či podporované bydlení
- pečující rodiny využívají sociální služby v minimální míře z důvodu vzdálenosti služeb od místa jejich bydliště, obtížné dopravní dostupnosti a finanční nákladnosti těchto služeb
- pečující rodiny využívají v minimální míře i volnočasové aktivity z důvodů - nabídka aktivit neodpovídá potřebám dítěte/dospělého, finanční nákladnost, vzdálenost od místa bydliště, obtížná dopravní dostupnost
- pečující rodiny nemají takový zájem o ambulantní odlehčovací službu, která se v území nabízí, mají spíše zájem o pobytovou formu, která je v území nedostatečná nebo pro jinou skupinu klientů
- koncentrace sociálních služeb pouze v Berouně a jeho okolí
- pouze jedno pobytové zařízení s dlouhodobě naplněnou kapacitou (Koniklec Suchomasty, poskytovatel sociálních služeb)
- v území chybí lékaři – specialisté a další odborníci, např. stomatologové, psychiatři a psychologové, neurologové, logopedi či fyzioterapeuti
- nedostatečná informovanost starostů/představitelů obcí (o náplni sociálních služeb, zdrojích financování apod.)
- ne všichni poskytovatelé v území přijímají osoby se sluchovým postižením
- koncepce prezentace poskytovatelů sociálních služeb formou Vánočního jarmarku (*pozn. patří ke všem CS*)
- nedostatečná podpora pečujících osob v území:
 - o malá informovanost (např. o možných zdrojích pomoci, dávkách apod.)
 - o psychologická pomoc (*pozn. zpracován přehled psychiatrů/psychologů*)
 - o nízká kapacita zařízení, která umožňují pečujícím zvládnout lépe péči o jejich blízké v domácím prostředí (odlehčovací služby, denní stacionáře apod.)

PŘÍLEŽITOSTI

- zájem pečujících rodin o denní stacionář, odlehčovací služby a sociálně terapeutické dílny, které by odpovídaly jejich potřebám
- zájem pečujících rodin o sportovní či pohybové aktivity, výtvarné či hudební aktivity, které jsou zaměřeny všestranně a jsou přizpůsobeny možností dětí i dospělých se ZP
- zájem pečujících rodin o vznik svépomocné skupiny
- navázání vzájemné spolupráce poskytovatelů sociálních služeb a ÚP

- rozvoj spolupráce města s ostatními obcemi v ORP (např. v oblasti informování starostů/představitelů obcí, v oblasti zajištění zázemí pro poskytovatele sociálních služeb, kteří do obcí zajiždějí), a to formou letáků, setkávání starostů apod.
- příspěvky obcí na realizaci sociálních služeb pro jejich občany
- vytvoření pozice koordinátora pomoci na městském úřadu (*pozn. pro více CS*)
- spojit prezentaci poskytovatelů sociálních služeb s akcí města (*pozn. patří ke všem CS*)
- zvýšení příspěvku na péči ve III. a IV. stupni
- Domov pro osoby se zdravotním postižením Lochovice v sousedním ORP Hořovice (nabízí také týdenní stacionář), zřizovatelem je Magistrát hl. m. Prahy

OHROŽENÍ

- špatná dopravní dostupnost služeb spadajících do přenesené působnosti úřadu Beroun
- demografický vývoj a současná kapacita služeb
- nedostatek sociálních pracovníků na trhu práce
- nejistá finanční podpora služeb
- ukončení programového období EU a možnosti čerpání dotací

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY OSOB OHROŽENÝCH SOCIÁLNÍM VYLOUČENÍM

SILNÉ STRÁNKY

- dostačující kapacity terénní práce s uživateli návykových látek (Magdaléna, o.p.s.)¹⁴
- existence azylového domu pro ženy v Lochovicích
- existence projektu „Teplá židle“ (poskytnutí bezpečného prostoru lidem bez domova v nočních hodinách v zimním období)
- vzájemná spolupráce poskytovatelů sociálních služeb a města, včetně poskytnutí městských prostor za zvýhodněné nájemné
- přesun svazů do DPD Beroun a hrazení provozních nákladů a služeb spojených s užíváním městem
- středisko osobní hygieny v DPD
- poskytování dluhového poradenství (*pozn. odborné sociální poradenství obecně bez specifikace uvedeno níže*)
- síť dalších sociálních služeb:
 - o *azylové domy* (Farní charita Beroun; Oblastní spolek ČČK Beroun)
 - o *nízkoprahová denní centra* (Farní charita Beroun)
 - o *noclehárny* (Farní charita Beroun)
 - o *terénní programy* (mimo uživatele návykových látek - Farní charita Beroun; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.)
 - o *sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi* (Farní charita Beroun; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.; Pro zdraví 21 z.ú.)
 - o *odborné sociální poradenství*, kde tvoří jednu z cílových skupin (např. Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.; REMEDIUM Praha o.p.s.)

44

SLABÉ STRÁNKY

- chybí „sociálně ohleduplné zaměstnávání“ (tzn. tolerantnější přístup zaměstnavatelů, např. ve smyslu zkrácených úvazků, tolerantnější přístup zaměstnavatelů v případě prvního porušení pravidel apod.)
- není zájem o veřejně prospěšné práce
- nevýhodné podmínky ve zprostředkování zaměstnání pracovními agenturami
- nedostatečné ubytovací kapacity pro nízkopříjmové osoby
- nedostatečné bydlení pro nízkopříjmové rodiny
- v území chybí funkční systém podpory a pomoci, aby se lidé ohrožení sociálním vyloučením „nepropadli na dno“

¹⁴ Po zpracování této části došlo, k uzavření Adiktologické ambulance v Berouně, kterou provozovala Magdalena, o.p.s.

- nedostatečná informovanost starostů/představitelů obcí (o náplni sociálních služeb, zdrojích financování apod.)
- nedostatečná kapacita dluhových poraden (čekací doba okolo 1 měsíce)
- vysoký podíl lidí v exekuci (i oproti republikovému průměru), největší podíl tvoří ti, kteří měli nikoli 1, ale 3 až 9 exekucí současně (období let 2016 - 2017)
- postupné „vyprazdňování“ Komunitního centra (vytrácí se původní spolupráce a návaznost poskytovatelů, vzrůstá nejistota poskytovatelů týkající se ztráty prostor pro realizaci služeb)
- bezdomovectví u části uživatelů návykových látek
- nedostatečné kapacity nízkoprahové sociální služby pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
- nedostatečný finanční podíl obcí na realizaci sociálních služeb pro jejich občany
- nedostatečná informovanost starostů/představitelů obcí (o náplni sociálních služeb, zdrojích financování apod.)
- koncepce prezentace poskytovatelů sociálních služeb formou Vánočního jarmarku (*pozn. patří ke všem CS*)

PŘÍLEŽITOSTI

- podmínka zaměstnání určitého procenta znevýhodněných osob jako součást veřejných zakázek
- funkční systém sociálního bydlení
- vytvoření pozice koordinátora pomoci na městském úřadu (*pozn. pro více CS*)
- spojit prezentaci poskytovatelů sociálních služeb s akcí města (*pozn. patří ke všem CS*)
- vznik nové SSL Camino San José, z.s., která poskytuje odborné sociální poradenství široké škále klientů

45

OHROŽENÍ

- okolo 15 % obyvatel je v exekuci (vysoký podíl oproti republikovému průměru)
- zvyšující se počet měsíčně vyplacených příspěvků na bydlení, v Berouně o 29 %, v celém ORP o necelých 21 % (*pozn. od roku 2013, kdy začal být tento údaj sledován, do roku 2017*)
- vysoké náklady na bydlení v Berouně
- nárůst počtu dětí a mládeže ohrožených sociálně negativními jevy a současná kapacita služeb (např. větší počet dětí v ORP vyrůstá v zadlužených rodinách s exekucemi, tedy lze předpokládat zkušenost většího počtu dětí a mládeže s chudobou), která tak bude v budoucnu nedostačující
- nárůst počtu rodin s dětmi, které se ocitají ve finanční a bytové krizi a jsou tak přímo ohroženy sociálním vyloučením (jedná se často o mladé rodiny s dětmi) a současná kapacita služeb, která může být v budoucnu nedostačující
- nedostatek sociálních pracovníků na trhu práce
- nejistá finanční podpora služeb
- ukončení programového období EU a možnosti čerpání dotací

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OBLAST PRACOVNÍ SKUPINY RODINY S DĚTMI

SILNÉ STRÁNKY

- stipendia města Beroun na volnočasové aktivity pro děti z nízkopříjmových rodin ve městě Beroun
- dobrá spolupráce prostřednictvím Speciálních pedagogických center škol
- pravidelná setkávání některých služeb iniciovaná Centrem psycho-sociálního poradenství Středočeského kraje
- nabídka individuálních konzultací ÚP
- řešení problematiky domácího násilí – proFem (intervenční centrum) a další
- letní tábor pořádaný MěÚ v rámci prevence kriminality, kroužky zdarma realizované neziskovými organizacemi pro děti z nízkopříjmových rodin
- síť dalších sociálních služeb:
 - o *sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi* (Farní charita Beroun; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.; Pro zdraví 21 z.ú.)
 - o *odborné sociální poradenství*, kde tvoří jednu z cílových skupin (např. Centrum psychologicko-sociálního poradenství Středočeského kraje; Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z.s.; REMEDIUM Praha o.p.s.)
 - o *domy na půl cesty* (Oblastní spolek ČČK Beroun)
 - o *nízkoprahová zařízení pro děti a mládež* (Pro zdraví 21 z.ú.)
 - o *azylové domy* (Farní charita Beroun; Oblastní spolek ČČK Beroun)

SLABÉ STRÁNKY

- neuspokojivá spolupráce s místními školami (např. přenos informací, dohoda o doučování apod.)
- nedostatečná kapacita poskytovatelů návazných služeb v oblasti doučování
- v území chybí krizová pomoc (např. dětské krizové centrum, krizová telefonní linka)
- v území chybí dětský psychiatr a psycholog
- chybí zde dětská diagnostika (rodiny musejí dojíždět do Prahy)
- dlouhá objednávací lhůta v pedagogicko-psychologické poradně
- chybí zde služby pro děti mladší 15 let, které jsou závislé na návykových látkách (nejbližší adiktologická poradna pro děti je v Kladně)
- absence systémové podpory dětí z nízkopříjmových rodin nebo z rodin jinak sociálně znevýhodněných (dětí se nemohou účastnit jednorázových či pravidelných školních akcí či volnočasových akcí)
- nedostatečná informovanost starostů/představitelů obcí (o náplni sociálních služeb, zdrojích financování apod.)
- zhoršená dostupnost sociálních služeb v menších obcích
- zvýšené finanční náklady pro rodiny žijící v malých obcích v území spojené s dojížděním za službami do města

- nárůst případů domácího násilí
- odlišný přístup poskytovatelů sociálních a návazných služeb a OSPOD k řešení ohrožených rodin (potřeba vzájemného ujasnění si kompetencí)
- absence případových konferencí u ohrožených rodin
- nedostatečný finanční podíl obcí na realizaci sociálních služeb pro rodiny s dětmi
- nedostatečná podpora pečujících osob v území:
 - o malá informovanost (např. o možných zdrojích pomoci, dávkách apod.)
 - o psychologická pomoc (*pozn. zpracován přehled psychiatrů/psychologů*)
 - o nízká kapacita zařízení, která umožňují pečujícím zvládnout lépe péči o jejich blízké v domácím prostředí (odlehčovací služby, denní stacionáře apod.)
- nedostatek finančně dostupných bytů pro rodiny s nízkými příjmy
- nedostatečná informovanost samotných rodin (např. na co mohou mít nárok, na koho se mohou obracet o pomoc apod.)
- koncepce prezentace poskytovatelů sociálních služeb formou Vánočního jarmarku (*pozn. patří ke všem CS*)

PŘÍLEŽITOSTI

- rozvoj spolupráce města, neziskových organizací s místními školami – využít platformu KPSS
- pravidelná setkání poskytovatelů sociálních a návazných služeb a Odboru sociálních věcí a zdravotnictví MěÚ Beroun
- pořádání případových konferencí jako nástroje řešení ohrožených rodin
- navázání spolupráce KPSS a MAP
- rozvoj spolupráce města s ostatními obcemi v ORP (např. v oblasti informování starostů/představitelů obcí, v oblasti zajištění zázemí pro poskytovatele sociálních služeb, kteří do obcí záježdějí), a to formou letáků, setkávání starostů apod.
- vzájemná informovanost poskytovatelů sociálních služeb, města, malých obcí (s cílem zlepšit koordinaci péče v konkrétních případech)
- potřeba poskytovatelů sociálních a návazných služeb týkající se větší transparentnosti finanční podpory města
- vytvoření pozice koordinátora pomoci na městském úřadu (*pozn. pro více CS*)
- spojit prezentaci poskytovatelů sociálních služeb s akcí města (*pozn. patří ke všem CS*)
- příspěvky obcí na realizaci sociálních služeb pro jejich občany
- legislativní změny v oblasti dávek, výživného, rodičovského příspěvku apod.

OHROŽENÍ

- okolo 15 % obyvatel je v exekuci (vysoký podíl oproti republikovému průměru)
- zvyšující se počet měsíčně vyplacených příspěvků na bydlení, v Berouně o 29 %, v celém ORP o necelých 21 %,
- nárůst počtu dětí a mládeže ohrožených sociálně negativními jevy a současná kapacita služeb

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- nárůst počtu rodin s dětmi, které se ocitají v sociální krizi a jsou přímo ohroženy sociálním vyloučením (jedná se často o mladé rodiny s dětmi) a současná kapacita služeb
- nedostatek sociálních pracovníků na trhu práce
- nejistá finanční podpora služeb
- ukončení programového období EU a možnosti čerpání dotací

8 Prioritní oblasti na období 2019 - 2023¹⁵

Takto definované priority byly schváleny Koordinační skupinou dne 26. března 2019 a Radou města dne 29. dubna 2019. Následující kapitola uvádí priority pro období 2019 - 2023. Na tuto část navazuje akční plán na období 2020 až 2021. V následujícím období, po vyhodnocení předešlých AP, budou zpracovány akční plány na roky 2022 až 2023.

Priorita č. 1: Podpora prevence a řešení rizikových jevů u dětí, mládeže a rodin

Jako jeden z možných a důležitých prostředků prevence sociálně rizikových jevů u dětí, mládeže a rodin je poskytování terénních a ambulantních sociálních služeb, ale i podpora preventivních programů, realizovaných různými zájmovými sdruženími, neziskovými organizacemi zaměřenými na práci s dětmi ze sociálně slabých rodin a dalších.

Priorita č. 2: Rozvoj služeb podporujících setrvání osob v domácím prostředí

Oblast terénních a ambulantních služeb je středem zájmu všech cílových skupin. Současná nabídka nepokrývá potřebu celého území. V rámci této priority dojde k navržení konkrétních kroků, které povedou k zajištění podpory oblasti terénních a ambulantních služeb a zohlednění specifik různorodých cílových skupin.

Priorita č. 3: Podpora služeb pro dospělé osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené

Sociální práce je důležitou součástí práce s osobami sociálně vyloučenými a sociálním vyloučením ohroženými. Problematika zahrnuje jak monitoring, zaměření se na zdravotní oblast, nízkoprahové služby, tak i různé formy pobytových služeb a alternativní formy spolupráce, jako je projekt „Teplá židle“ apod.

Priorita č. 4: Rozvoj služeb a různých forem bydlení pro sociálně znevýhodněné rodiny a jednotlivce

V oblasti bytové politiky je potřebné se zaměřit na možnosti bydlení v souvislosti se sociální problematikou pro jednotlivce, osoby se zdravotním postižením, seniory a další, aby měli možnost řešit svoji tíživou situaci.

¹⁵ V tomto textu jsou používány termíny: podpora, rozvoj a vznik v následujících významech:

PODPORA - jedná se o udržení současných služeb a jejich rozsahu/kapacity/časové dostupnosti/cílových skupin apod.

ROZVOJ - jedná se o službu/y, které v našem území působí a je potřeba je rozšířit kapacitně, cílovými skupinami, časovou dostupností, činnostmi služby, včetně dostupnosti v rámci území.

VZNIK - jedná se o službu, která v našem území dostupná není a je potřeba. Pod pojmem vznik je myšleno i zajištění služby, která působí mimo naše území.

Priorita č. 5: Rozvoj poradenských a podpůrných služeb v Berouně a spádových obcích ORP

Součástí řešení problémů občanů souvisejících s jejich těžkou životní situací jsou poradenské služby různého zaměření. Rozsah poradenských služeb je velmi široký a jeho dostupnost je důležitá. Jedná se o oblasti dluhového poradenství, sociálně právního poradenství apod. Je nutné v této oblasti reagovat na reálnou potřebu, dostupnost a vzájemnou spolupráci.

Priorita č. 6: Rozvoj a zkvalitnění pobytových služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Pobytové služby jsou významnou součástí systému sociálních služeb. Pokračování v jejich podpoře a rozšiřování jejich nabídky na základě skutečné potřeby je na území ORP důležité. V rámci této priority budou navržena opatření pro zajištění udržitelnosti a rozvoje pobytových služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Priorita č. 7: Podpora pracovního uplatnění znevýhodněných osob

Uplatnění osob znevýhodněných na trhu práce, tzn. osob se zdravotním postižením, pečujících a dalších je velmi problematické. Zviditelnění daného problému a podpora jeho řešení jsou pro zapojení znevýhodněných osob na trhu práce podstatné. Navrhované postupy budou v souladu s možnostmi všech zúčastněných stran.

Priorita č. 8: Rozvoj a zkvalitnění procesu plánování sociálních služeb a rozvoj informovanosti

Metoda komunitního plánování sociálních služeb je na území Berouna podporována od roku 2004. Jedním ze základních principů této metody je její cykličnost. Bez její podpory nejsou výstupy plánu dosažitelné. Dále je cílem této priority propojit informace o jednotlivých poskytovatelích sociálních a souvisejících služeb pro různé cílové skupiny občanů a současně síť poskytovaných služeb zkvalitnit.

9 Akční plán ORP Beroun na roky 2020 až 2021¹⁶

Priorita č. 1

Podpora prevence a řešení rizikových jevů u dětí, mládeže a rodin

Opatření:

- 1.1. Podpora současných kapacit nízkoprahového zařízení pro děti a mládež.
- 1.2. Rozvoj terénní sociální práce s dětmi a mládeží.
- 1.3. Podpora programu a dalších aktivit primární prevence rizikových jevů na školách.
- 1.4. Podpora návazných aktivit pro děti, mládež a dospívající mládež.
- 1.5. Podporovat streetové akce pro děti a mládež.
- 1.6. Rozvoj sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi po celém území ORP Beroun.
- 1.7. Rozvoj dostupnosti psychologického poradenství/služeb dětského psychiatra.

Priorita č. 2:

Rozvoj služeb podporujících setrvání osob v domácím prostředí

Opatření:

- 2.1. Rozvoj kapacity pečovatelských služeb a zvýšení jejich dostupnosti po celém území ORP Beroun.
- 2.2. Rozvoj terénních odlehčovacích služeb a jejich dostupnosti po celém území ORP Beroun.
- 2.3. Rozvoj individuální dopravy po celém území ORP Beroun.
- 2.4. Podpora domácí zdravotní péče a terénní hospicové péče.
- 2.5. Podpora sociální rehabilitace (všechny formy, včetně pobytové).
- 2.6. Rozvoj služeb osobní asistence po celém území ORP Beroun.
- 2.7. Rozvoj mobilních týmů pro osoby s duševním onemocněním a vznik Centra duševního zdraví.
- 2.8. Podpora sociálně aktivizačních služeb pro OZP a seniory.
- 2.9. Podpora terapeutických dílen.
- 2.10. Podpora klubových aktivit a akcí pro seniory po celém území ORP Beroun.
- 2.11. Podpora svazů, klubových aktivit a akcí pro OZP.
- 2.12. Rozvoj denních stacionářů pro seniory a OZP.

¹⁶ V tomto textu jsou používány termíny: podpora, rozvoj a vznik v následujících významech:

PODPORA - jedná se o udržení současných služeb a jejich rozsahu/kapacity/časové dostupnosti/cílových skupin apod.

ROZVOJ - jedná se o službu/y, které v našem území působí a je potřeba je rozšířit kapacitně, cílovými skupinami, časovou dostupností, činnostmi služby, včetně dostupnosti v rámci území.

VZNIK - jedná se o službu, která v našem území dostupná není a je potřeba. Pod pojmem vznik je myšleno i zajištění služby, která působí mimo naše území.

Priorita č. 3:

Podpora služeb pro dospělé osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené

Opatření:

- 3.1. Podpora terénních programů.
- 3.2. Podpora služby pomoci při základním zdravotním ošetření.
- 3.3. Podpora služby nízkoprahového denního centra pro osoby bez přístřeší.
- 3.4. Podpora dostupnosti ambulantní a pobytové léčby závislostí (včetně mladistvých).
- 3.5. Podpora projektu „Teplá židle“.
- 3.6. Rozvoj noclehárny pro muže, vznik noclehárny pro ženy.

Priorita č. 4:

Rozvoj služeb a různých forem bydlení pro sociálně znevýhodněné rodiny a jednotlivce

Opatření:

- 4.1. Rozvoj azylového bydlení pro ženy, muže a rodiny s dětmi.
- 4.2. Rozvoj různých forem bydlení pro osoby se zdravotním postižením.
- 4.3. Udržení počtu bytů zvláštního určení.
- 4.4. Zavedení systému sociálního bydlení – vazba na koncepci sociálního bydlení.
- 4.5. Zajištění bydlení pro nízkopříjmové osoby.

53

Priorita č. 5:

Rozvoj poradenských a podpůrných služeb v Berouně a spádových obcích ORP

Opatření:

- 5.1. Rozvoj psychologického a dalšího poradenství.
- 5.2. Rozvoj dluhového poradenství a zvýšení dostupnosti v území ORP Beroun.
- 5.3. Rozvoj odborného sociálního poradenství a služeb v krizi pro různé cílové skupiny.

Priorita č. 6:

Rozvoj a zkvalitnění pobytových služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Opatření:

- 6.1. Rozvoj a zkvalitnění služeb domova pro seniory, domova se zvláštním režimem a zkvalitnění služby domova pro osoby se zdravotním postižením.
- 6.2. Vznik pobytových služeb pro nízkopříjmové seniory.
- 6.3. Rozvoj týdenních stacionářů pro osoby se zdravotním postižením.
- 6.4. Vznik týdenních stacionářů pro seniory.
- 6.5. Rozvoj chráněného bydlení.

Priorita č. 7:

Podpora pracovního uplatnění znevýhodněných osob

Opatření:

- 7.1. Podpora sociálního podnikání.
- 7.2. Podpora znevýhodněných osob při uplatnění na otevřeném trhu práce.
- 7.3. Podpora tréninkového zaměstnávání.

Priorita č. 8:

Rozvoj a zkvalitnění procesu plánování sociálních služeb a rozvoj informovanosti

Opatření:

- 8.1. Udržení aktivního zapojení občanů a dalších subjektů do plánování.
- 8.2. Zajištění koordinace KPSS.
- 8.3. Pravidelná aktualizace katalogu poskytovatelů sociálních a návazných služeb.
- 8.4. Průběžné mapování stavebních a komunikačních bariér.
- 8.5. Zvyšování kvality sociální práce a podpora spolupráce.
- 8.6. Efektivní a transparentní rozdělování finančních prostředků na podporu sociálních služeb.
- 8.7. Individuální podpora jednotlivců a organizací dle doložené potřeby (např. raná péče, služby pro smyslově postižené, terapeutické komunity, autistické děti a dospělí apod.).
- 8.8. Podpora setkávání svépomocných skupin.

Akční plán a jeho jednotlivá opatření jsou rozpracována do projektových karet, které obsahují:

- popis a zdůvodnění potřeby,
- plánované klíčové aktivity,
- cílovou skupinu,
- předpokládané výstupy,
- dopad na cílovou skupinu,
- realizátory a partnery,
- harmonogram,
- předpokládané finanční náklady,
- možné zdroje financování.

Akční plán ORP Beroun na roky 2020 až 2021 je přílohou č. 7.

10 Způsob monitoringu a vyhodnocení platného plánu

Komunitní plán může pracovat se třemi úrovněmi monitorovacích ukazatelů. V nejobecnější úrovni jde o ukazatele udržitelnosti procesu, které zajišťují pokračování započatého procesu komunitního plánování sociálních služeb na území ORP Beroun.

V druhé rovině jsou vypracovány ukazatele dopadu jednotlivých priorit, které z komunitního plánu vyplývají. Mají dlouhodobý efekt, měřitelný na konci a v průběhu procesu formou průzkumu vhodně zvolených indikátorů dle dané oblasti.

Nejkonkrétnější podobu mají ukazatele, které hodnotí průběh a výsledky jednotlivých opatření. Nastavení výsledků/výstupů jednotlivých opatření je uvedeno u každého opatření předkládaného plánu.

Jedním z dalších možných ukazatelů, jak proces komunitního plánování funguje, může být např. setkávání pracovních skupin a jednání Koordinační skupiny. Setkání Koordinační skupiny bude probíhat minimálně 2x v roce.

Jedenkrát v roce bude zpracována zpráva o průběhu plnění plánu – vyhodnocení jeho naplňování.

Akční plány je možné doplnit formou dodatků, kterými lze doplnit opatření, případně upřesnit schválená opatření.

Proces zpracování dodatků je následující:

- dodatek navrhuje subjekt/organizace či občan na jednání pracovních skupin nebo na Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Berouna,
- společně s koordinátorem plánování je zpracován dodatek,
- návrh je projednán s vedením Odboru sociálních věcí a zdravotnictví města Berouna,
- finální podoba dodatku je zpracována Koordinátorkou komunitního plánování sociálních služeb města Berouna,
- zpracování dodatku respektuje strukturu platného akčního plánu a členění jednotlivých opatření,
- je předložen Koordinační skupině ke schválení a následně Radě města Berouna.

11 Přílohy

- **Příloha č. 1:** Analýza potřeb pečujících o zdravotně postižené v území ORP Beroun a ORP Hořovice (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 2:** Děti, rodina, mládež v ORP Beroun: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 3:** Senioři a lidé se zdravotním postižením v ORP Beroun: Analýza potřeb z pohledu sociálních pracovníků a poskytovatelů sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 4:** Popis poskytovaných sociálních služeb v území ORP Beroun (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 5:** Popis finančních zdrojů systému sociálních služeb v ORP Beroun (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 6:** Základní popis území ORP Beroun z hlediska potřeb komunitního plánování sociálních služeb (2019): Centrum pro komunitní práci střední Čechy
- **Příloha č. 7:** Akční plán na roky 2020 až 2021

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

12 Použité zkratky

Bude doplněno po finalizaci